МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

09.04.2019 № 308/3/417

Державна регуляторна служба України

У Генеральному штабі Збройних Сил України розроблено наказ Міністерства оборони України від 02.04.2019 № 143 "Про затвердження Правил забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України", який наданий до Міністерства юстиції України на його державну реєстрацію.

Посадовими особами Міністерства юстиції України під час розгляду зазначеного наказу запропоновано погодити його за підпорядкованою Вам установою.

У зв'язку з обмеженим терміном проведення державної реєстрації прошу Вас розглянути та погодити наказ Міністерства оборони України від 02.04.2019№ 143 "Про затвердження Правил забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України" до 12.04.2019 року.

Додаток: 1. Наказ на 150 арк.

Перший заступник начальника Генерального штабу
Збройних Сил України
генерал-полковник І. КОЛЕСНИК

Олексій Лісічкін 236-20-52

000074

0.31

Державна регуляторна служба України
№ 3376/0/19-19 від 10.04.2019

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

02.04.2019 м. КИЇВ № 143

Про затвердження Правил забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України

Відповідно до статті 18 Кодексу цивільного захисту України, пункту 3 розділу 1 Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697 (зі змінами), з метою забезпечення пожежної безпеки на об'єктах Міністерства оборони України, Збройних Сил України, Державної спеціальної служби транспорту та з урахуванням специфічних умов і особливостей **н а к а з у ю**:

1. Затвердити Правила забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України, що додаються.

000542

3. 253-2019

2. Генеральному штабу Збройних Сил України забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони України С. ПОЛТОРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства оборони України
02 квітня 2019 року № 143

ПРАВИЛА
забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України

І. Загальні положення

1. Ці Правила визначають вимоги пожежної безпеки для органів військового управління, військових частин, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, установ та організацій Збройних Сил України, Міністерства оборони України, органу управління та структурних підрозділів Державної спеціальної служби транспорту (далі – військові частини), будинків, споруд, майданчиків відкритого зберігання, приміщень та інших об'єктів (далі – об'єкти військових частин), інженерного обладнання, яке розташоване на території військових частин, та поширюються на території та об'єкти військових частин, що експлуатуються, реконструюються та технічно переоснащуються.

2. Забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України організовується відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, Типового положення про відомчу пожежну охорону, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 5 (зі змінами), вимог статутів Збройних Сил України, Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30 грудня 2014 року № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015 року за № 252/26697 (далі – ППБ), Положення про пожежну безпеку в Міністерстві оборони України і Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 29 вересня 2014 року № 685, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02 грудня 2014 року за № 1537/26314 (далі – Положення про пожежну безпеку), Правил улаштування електроустановок (далі – ПУЕ), Державних нормативних актів з охорони праці (далі – ДНАОП) 0.00-1.32-01 "Правила будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок" (далі – ДНАОП 0.00-1.32-01), Державних будівельних норм (далі – ДБН) В.1.1-7:2016 "Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги" (далі – ДБН В.1.1-7:2016) та інших нормативно-правових актів, нормативних документів з питань пожежної безпеки.

3. Ступінь вогнестійкості будівель та споруд, тип протипожежних перешкод (протипожежних стін, перегородок, перекриття) вказується в проектно-кошторисній (проектній) документації на ці будівлі (споруди), в актах технічного стану будівель (споруд) або в іншій документації на них.

Визначення ступеня вогнестійкості будівель та споруд проводиться розрахунковими або експериментальними методиками, указаними в додатку В до ДБН В.1.1-7:2016, або шляхом проведення натуральних вогневих випробувань фрагментів будівель (споруд) або будинку (споруди) у цілому згідно з вимогами нормативних документів з питань пожежної безпеки.

Орієнтовні конструктивні характеристики будівель та споруд в залежності від ступеня їх вогнестійкості наведені в додатку 1 до цих Правил.

4. Категорії приміщень, будинків за вибухопожежною та пожежною небезпекою вказуються в проектно-кошторисній (проектній) документації на ці приміщення (будинки), визначаються головним інженером (начальником квартирно-експлуатаційної служби) військової частини або організаціями, що мають відповідних фахівців відповідно до ДСТУ Б.В.1.1-36:2016 "Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою".

Категорія приміщень, будинків за вибухопожежною та пожежною небезпекою в залежності від характеристики речовин і матеріалів, що в них знаходяться (зберігаються, переробляються, транспортуються), наведена в додатку 2 до цих Правил.

5. Пожежна небезпека будівельних матеріалів, їх групи горючості, тип протипожежних дверей (воріт, люків, вікон) вказуються у відповідних сертифікатах відповідності на ці матеріали, двері (ворота, люки, вікна) або іншій документації, яка складена за результатами проведеної оцінки їх відповідності згідно з вимогами нормативних документів з питань пожежної безпеки.

Класифікація будівельних матеріалів щодо їх пожежної небезпеки наведена в додатку 3 до цих Правил.

Використовувати будівельні матеріали, протипожежні двері (ворота, люки, вікна) за відсутності відповідних сертифікатів відповідності або іншої документації, яка складена за результатами проведеної оцінки їх відповідності, забороняється.

6. До введення в експлуатацію будівель, споруд та приміщень різного призначення після їх будівництва, реконструкції, капітального ремонту або технічного переоснащення посадовими особами служби пожежної безпеки Збройних Сил України відповідно до Положення про пожежну безпеку визначається їх відповідність вимогам нормативно-правових актів, нормативних документів з питань пожежної безпеки.

II. Вимоги пожежної безпеки до утримання територій та об'єктів військових частин

1. На територіях та об'єктах військових частин встановлюються технічні засоби (системи, пристрої) для подавання звукового сигналу з метою оповіщення особового складу на випадок пожежі.

Як технічні засоби (системи, пристрої) оповіщення про пожежу використовуються електричні сирени, радіотрансляційні мережі, дротові канали телефонного зв'язку тощо.

2. Влаштовування місць для куріння (куріння) заборонено на технічних і складських територіях військових частин, у парках техніки та озброєння, сховищах, ангарах, у приміщеннях закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, шкільних і лікувальних закладів.

3. Розлите на територіях та/або на підлозі об'єктів військових частин пальне та/або олива негайно прибирається за допомогою піску, тирси або залишків тканини (ганчір'я) та видаляється у спеціально відведене місце.

4. Не допускається розміщення приміщень категорій А і Б безпосередньо під і над приміщеннями клубів, будинків офіцерів, музеїв, закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, їдалень військових частин, військових навчальних закладів, наукових (проектних) установ, спортивно-тренувальних споруд та іншими приміщеннями, призначеними для одночасного перебування більше 50 осіб.

5. Для зовнішнього облицювання стін будинків I ступеня вогнестійкості забороняється використовувати горючі матеріали.

Для зовнішнього облицювання стін будинків II та III ступенів вогнестійкості дозволяється використовувати матеріали групи горючості Г1.

6. Забороняється застосовувати для опорядження стін і стель залів для глядачів клубів, будинків офіцерів, музеїв, залів спортивно-тренувальних споруд, закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, залів для приймання їжі їдалень військових частин, кафе, конференц-залів, актових залів, залів зборів, навчальних аудиторій (крім розташованих у будинках V ступеня вогнестійкості) матеріали з вищою пожежною небезпекою, ніж Г2, В2, Д2, Т2.

7. У будинках усіх ступенів вогнестійкості, крім будинків V ступеня вогнестійкості, на шляхах евакуації не дозволяється застосовувати будівельні матеріали груп вищої пожежної небезпеки, ніж:

Г1, В1, Д2, Т2 – для опорядження (облицювання) стін, стель і заповнення в підвісних стелях вестибюлів, сходових кліток, ліфтових холів;

Г2, В2, Д2, Т2 – для опорядження (облицювання) стін, стель і заповнення в підвісних стелях коридорів, холів і фойє;

Г2, РП1, Д2, Т2 – для покриттів підлоги вестибюлів, сходів, сходових кліток, ліфтових холів;

В2, РП2, Д2, Т2 – для покриттів підлоги коридорів, холів, фойє.

Дозволяється в коридорах, холах (окрім ліфтових холів), фойє влаштовувати підлогу з деревини.

Каркаси підвісних стель на шляхах евакуації та в приміщеннях виконуються з негорючих матеріалів.

8. У залах для глядачів та інших приміщеннях клубів, будинків офіцерів, музеїв, залів спортивно-тренувальних споруд, у закладах дошкільної освіти, дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, залах для приймання їжі їдалень військових частин, конференц-залах, актових залах, залах зборів, навчальних аудиторіях, крім розташованих у будинках V ступеня вогнестійкості, не дозволяється застосовувати штучні килимові

покриття з вищою пожежною небезпекою, ніж Т2, Д2, РП2 за умови надійного їх кріплення до основи з негорючого матеріалу.

9. Місткість конференц-залів, залів зборів, навчальних аудиторій визначається з розрахунку не менше ніж:

1,25 $м^2$ площі на одну особу в приміщеннях з кількістю місць до 150, з пюпітрами біля крісел;

1,1 $м^2$ площі – у приміщеннях з кількістю місць до 150, без пюпітрів біля крісел;

1,1 $м^2$ площі – у приміщеннях з кількістю місць понад 150, з пюпітрами біля крісел;

1 $м^2$ площі – у приміщеннях з кількістю місць понад 150, без пюпітрів біля крісел.

Місткість актових залів має відповідати вимогам норм проектування, а в разі відсутності таких норм визначатися з розрахунку не менше ніж 0,75 $м^2$ площі залу на одну особу.

Місткість навчальних кабінетів (класів) визначається з розрахунку 2,0–2,6 $м^2$ площі приміщення на одну особу.

10. У конференц-залах, актових залах, залах зборів відстань між спинками крісел (стільців) має бути не менше ніж 0,9 м, при цьому ширина проходів між рядами крісел (стільців) при опущених сидіннях повинна бути не менше ніж 0,45 м.

11. Двері до сходових кліток, коридорів, вестибюлів, фойє, тамбурів обладнуються пристроями для самозачинення, які повинні утримуватися у справному стані та мати ущільнення в притулах.

12. На (у) дверях, які встановлені на евакуаційних виходах, встановлюються замки, що можуть відкриватися зсередини без ключа.

На (у) дверях евакуаційних виходів встановлювати електромеханічні, електронно-механічні, електромагнітні замки з електронним управлінням забороняється.

13. Меблі та обладнання в приміщеннях розставляється так, щоб не перешкоджати евакуації особового складу в разі пожежі.

14. Документи, папір та інші горючі матеріали зберігаються на відстані не менше ніж 1 м від електрощитів, 0,5 м від електросвітильників та сповіщувачів автоматичної пожежної сигналізації, 0,15 м від приладів центрального опалення.

15. У разі використання для освітлення висячих гасових ламп або ліхтарів вони надійно підвішуються до стелі і обладнуються металевими запобіжними ковпаками над склом. Відстань від ковпака над лампою або кришки ліхтаря до конструкцій стелі, виконаних з горючих матеріалів, має бути не менше 0,7 м, а від скла лампи (ліхтаря) до стін, виконаних з горючих матеріалів, не менше 0,2 м.

Настінні гасові лампи (ліхтарі) забезпечуються металевими відбивачами світла та надійним кріпленням до стін.

Настільні гасові лампи (ліхтарі) обладнуються стійкими основами. Лампи (ліхтарі) заправляються лише освітлювальним гасом. Заправка їх бензином не допускається. Гасові лампи (ліхтарі) забороняється встановлювати біля горючих матеріалів та предметів.

Запаси гасу зберігаються у визначених місцях у тарі, що виготовлена з негорючих матеріалів, не б'ється та щільно зачинена. Запас гасу для підрозділу не повинен перевищувати 10 л. Зберігати запаси гасу в приміщеннях підрозділів, у наметах, призначених для проживання особового складу, забороняється.

16. Техніка, автомобілі-цистерни, призначені для перевезення небезпечних вантажів, легкозаймистих рідин (далі – ЛЗР), горючих рідин (далі – ГР), обладнуються заземленням, вимикачами для відключення акумуляторної батареї автомобіля, первинними засобами пожежогасіння (вогнегасниками, покривалом з негорючого теплоізоляційного полотна, грубововняної тканини або повсті розміром не менше ніж 1,5 х 1,5 м, ящиком із сухим піском ємністю не менше як 0,5 $м^3$, лопатою). Вихлопні труби цієї техніки обладуються справними іскрогасниками. Вихлопні труби автомобілів-цистерн і спеціально обладнаної техніки, призначеної для перевезення ЛЗР та ГР, виводяться під радіатор.

17. На території та в об'єктах військових частин забороняється:

влаштовувати звалища горючих відходів;

залишати після закінчення робіт тару з ЛЗР та ГР, балони зі стисненими і зрідженими газами поза визначеними місцями, а також ацетиленові генератори із залишками невідпрацьованого карбіду кальцію або карбідного мулу;

зберігати ЛЗР, ГР, фарби, мастила, промаслений одяг та ганчір'я поза спеціально визначеними місцями;

прибирати приміщення із застосуванням ЛЗР та ГР;

зливати ЛЗР, ГР та інші небезпечні рідини в каналізаційну мережу;

відігрівати замерзлі водогінні та інші труби в будинках відкритим вогнем (факелами, паяльними лампами та іншими засобами);

розміщувати на майданчиках сходових кліток та інших шляхах евакуації меблі, обладнання та інші матеріальні цінності;

перекривати доступ до засобів пожежогасіння.

III. Вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання

1. Електричне обладнання

1. Електричні машини, апарати, обладнання, електропроводи та кабелі повинні відповідати вимогам ПУЕ, ДНАОП 0.00-1.32-01, Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Міністерства палива та енергетики України від 25 липня 2006 року № 258, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 25 жовтня 2006 року за № 1143/13017 (у редакції наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 13 лютого 2012 року № 91) (далі – ПТЕ), Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 09 січня 1998 року № 4, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 10 лютого 1998 року за № 93/2533.

2. Улаштування електропроводки та підключення до існуючих електромереж додаткових струмоприймачів здійснюється з дозволу начальників квартирно-експлуатаційних органів Збройних Сил України за умови дотримання допустимого струмового навантаження електромережі.

3. Не дозволяється проходження повітряних ліній електропередач та зовнішніх електропроводок:

над технічними (складськими) територіями арсеналів, баз, складів ракет, боєприпасів, авіаційних засобів ураження, вибухових речовин, центрів (складів) забезпечення пальним, компонентів ракетного палива;

над горючими покрівлями об'єктів;

над сховищами, навісами та майданчиками відкритого зберігання ракет, боєприпасів і вибухових речовин, сховищами пально-мастильних матеріалів та інших горючих матеріалів.

4. Під час розміщення резервних джерел живлення (мобільних електростанцій) за межами будівель та споруд мінімальні відстані від них мають бути:

до будівель і споруд I та II ступенів вогнестійкості – не менше ніж 10 м;

до будівель і споруд III, IIIа, IIIб ступенів вогнестійкості – не менше ніж 20 м;

до будівель і споруд IV, IVа, V ступенів вогнестійкості – не менше ніж 30 м.

5. Для загального відключення силових та освітлювальних мереж складських та виробничих приміщень, в яких є вибухонебезпечні і пожежонебезпечні зони будь-якого класу, пунктів технічного обслуговування та ремонту озброєння, техніки, літаків (гелікоптерів) встановлюються розподільні щити (пульти керування, апарати відключення (вимикачі)) поза межами (зовні) цих приміщень на негорючих стінах (перегородка) або на окремих опорах, розташованих на відстані не менше ніж 5 м від будівель. Розподільні щити (пульти керування, апарати відключення (вимикачі)) розміщуються в ящиках (шафах) з негорючих матеріалів або в нішах, які мають пломбуватися та замикатися на замок.

6. Електрошафи, розміщені в коридорах, у вестибюлях, холах, фойє та інших шляхах евакуації, замикаються.

Електрощити, групові електрощитки оснащуються схемою підключення споживачів з пояснюючими написами з зазначенням номінального струму апарата захисту (плавкої вставки).

7. Електричні прилади та апаратура вмикаються в електромережу тільки за допомогою справних штепсельних з'єднань та електророзеток заводського виготовлення.

8. Електричні опалювальні прилади розміщуються на відстані не менше ніж 0,25 м від горючих матеріалів і будівельних конструкцій.

9. Забороняється застосовувати електронагрівні прилади в пожежонебезпечних зонах складських приміщень, у будівлях архівів, музеїв, бібліотек (крім спеціально призначених і обладнаних для цього приміщень), а також у будівлях (приміщеннях) іншого призначення, в яких можливість використання таких приладів обмежується цими Правилами.

10. Переносні електричні світильники обладнуються захисними скляними ковпаками і сітками. Для цих світильників та іншої переносної електроапаратури застосовуються гнучкі кабелі та проводи (шнури) з мідними жилами.

11. Лінії електромереж для живлення персональних комп'ютерів, периферійних пристроїв (принтерів, сканерів тощо) виконуються окремою груповою трипровідниковою мережею, яка складається з фазового, нульового робочого та нульового захисного провідників.

12. Електромережа штепсельних розеток для живлення персональних комп'ютерів і периферійних пристроїв прокладається по підлозі поруч зі стінами приміщення в металевих трубах (гнучких металевих рукавах, у пластикових коробах, пластмасових рукавах) з відводами до обладнання.

У разі розміщення в приміщенні до п'яти персональних комп'ютерів і периферійних пристроїв допускається прокладання трипровідникового захищеного проводу або кабелю в оболонці з негорючого чи важкогорючого матеріалу по периметру приміщення без металевих труб (гнучких металевих рукавів, пластикових коробів, пластмасових рукавів).

Площа перерізу нульового робочого та нульового захисного провідника в груповій трипровідниковій мережі має бути не менше площі перерізу фазового провідника.

13. У приміщенні, де одночасно експлуатуються понад п'ять персональних комп'ютерів і периферійних пристроїв, на помітному та доступному місці встановлюється резервний вимикач, який повністю вимикає електричне живлення приміщення, крім освітлення.

14. Індивідуальні та групові штепсельні з'єднання та електророзетки, які використовуються для підключення персональних комп'ютерів і периферійних пристроїв, монтуються на негорючих або важкогорючих основах (пластинах).

15. Вузли комунікаційної апаратури (сервери, блоки живлення, модеми, персональні комп'ютери тощо), які працюють цілодобово, встановлюються на негорючих поверхнях або в спеціальних комутаційних шафах.

16. Під час експлуатації електричного обладнання забороняється:

користуватися електронагрівальними приладами поза визначеними та спеціально обладнаними приміщеннями (місцями);

складати одяг, промаслені речі, горючі матеріали та предмети на електричних опалювальних приладах;

залишати без нагляду увімкненими електричні опалювальні, нагрівальні та інші прилади й електричне обладнання;

перекривати доступ до електрощитів та електрорубильників;

зберігати біля електричного обладнання папір та інші горючі матеріали;

користуватися несправними електромережами та обладнанням;

обгортати електролампи папером і тканиною, заклеювати чи закривати електричні проводи шпалерами, плакатами та іншими горючими матеріалами;

застосовувати для електромереж слабкострумові проводи (радіо-, телефонні тощо).

2. Опалення

1. Перед початком опалювального періоду теплові мережі, котельні, системи централізованого опалення, печі, опалювальні котли й димарі перевіряються та у разі потреби ремонтуються. Результати перевірок фіксуються у спеціальному журналі із зазначенням дати, прізвища особи, яка здійснювала перевірку, та її підписом.

Несправні опалювальні пристрої не допускаються до експлуатації.

2. На опалювальний період наказом командира військової частини призначаються особи (опалювачі), на яких покладається топлення печей, опалювальних котлів. Зазначені особи попередньо вивчають правила експлуатації опалювальних приладів та проходять протипожежні інструктажі щодо експлуатації систем опалення.

3. У разі використання у військовій частині пічного опалення наказом командира військової частини визначається порядок і час опалення приміщень, приймання й видачі палива.

4. Для опалення наметів (бліндажів) на кожну добу призначаються окремі опалювачі, які проходять інструктаж з вимог пожежної безпеки під час експлуатації пічного опалювання і додержуються їх під час чергування.

Графіки чергувань опалювачів складаються окремо для кожного намету (бліндажа).

Під час опалення наметів опалювачами проводиться огляд димарів щодо щільності їх з'єднання, дотримання безпечних відстаней до горючих елементів наметів, а також надійності кріплення клапанів отворів для встановлення димових труб.

5. Контроль за печами та опалювальними котлами в підрозділах покладається на старшину та чергового роти, у штабі військової частини – на чергового штабу частини, в інших приміщеннях – на особу, призначену наказом командира військової частини.

Контроль за печами та опалювальними котлами в наметах, бліндажах покладається на командира підрозділу (старшого намету, бліндажа).

6. Топлення печей, опалювальних котлів (за винятком тимчасових металевих печей, встановлених у наметах, бліндажах) закінчується не пізніше ніж за дві години до відбою. У навчальних та службових приміщеннях опалення проводиться вранці і закінчується за годину до початку занять (робіт).

7. Попіл і шлак, які вигрібаються з топок, заливаються водою та виносяться в місця, спеціально для цього відведені.

8. Очищення димарів, печей, опалювальних котлів від сажі проводиться перед початком, після закінчення, а також протягом усього опалювального сезону, а саме:

опалювальних печей періодичної дії на твердому та рідкому паливі – не рідше одного разу на три місяці;

печей безперервної дії – не рідше одного разу на два місяці;

кухонних плит та кип'ятильників – один раз на місяць.

Результати очищення фіксуються в журналі.

9. Після закінчення опалювального періоду печі, опалювальні котли й димарі після їх очищення перевіряються особою, призначеною наказом командира військової частини відповідальною за експлуатацію пічного опалення, разом з начальником квартирно-експлуатаційної служби військової

частини, після цього дверцята печей запломбовуються (запечатуються). Результати очищення та перевірок фіксуються в журналі.

10. Відстань від печей, опалювальних котлів до стін (перегородок), виконаних з горючих матеріалів, повинна бути не менше 0,7 м, а від топкових отворів – не менше 1,25 м.

11. Улаштовування тимчасових металевих печей дозволяється тільки в приміщеннях будинків штабів та управлінь, будинків офіцерів, клубів, бібліотек, їдалень, лікарняних, амбулаторно-поліклінічних, санаторно-курортних, фармацевтичних (аптечних) закладів, закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, навчальних корпусів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, службових корпусів наукових (проектних) установ, спортивно-тренувальних споруд, гуртожитків, казарм, лазень та саун (далі – об'єкти загальновійськового призначення), а також у житлових будівлях, у наметах, у бліндажах, у місцях несення вартової та внутрішньої служби, у кунгах за умови виконання вимог ПТБ, а також інструкцій підприємств – виробників цих приладів.

12. У разі встановлення тимчасових металевих печей без ніжок, а також тимчасових цегляних печей на підлогу з горючих матеріалів, простір під печами ізолюється чотирма рядами цегли, покладеними плиском на глиняний розчин.

У разі встановлення тимчасових металевих печей на ніжках на підлогу з горючих матеріалів, простір під печами ізолюється одним рядом цеглин, покладених плиском на глиняному розчині, або негорючим теплоізоляційним матеріалом завтовшки не менше 0,12 м з обшиттям зверху покрівельним залізом.

13. Ізоляційна площа над підлогою з горючих матеріалів під тимчасовими металевими печами повинна виступати за периметр перед топкою (топковим отвором) не менше ніж на 0,7 м, з боків – не менше ніж на 0,25 м.

14. Відстань від тимчасових металевих печей до стін (перегородок) будинків, елементів наметів, бліндажів, кунгів, виконаних із горючих матеріалів, стелажів, шаф та іншого обладнання та майна повинна бути не менше ніж 1 м, а від топкових отворів – не менше ніж 1,25 м.

15. Металеві димові труби, що прокладаються під стелею або паралельно до стін та перегородок будинків, бліндажів, кунгів, виконаних із горючих матеріалів, вздовж елементів наметів, розміщуються від них:

без ізоляції на трубах – на відстані не менше ніж 0,7 м (до елементів наметів – не менше ніж 1 м);

з ізоляцією, яка не допускає підвищення температури на зовнішній поверхні труб понад 90 °С, – на відстані не менше ніж 0,25 м.

16. Загальна довжина металевої димової труби не повинна перевищувати 10 м. Деталі труби щільно з'єднуються між собою в напрямку руху диму та на глибину не менше одного діаметра труби.

17. Металева димова труба вставляється в цегляну кладку стаціонарно встановленого димаря на глибину не менше ніж 0,1 м.

18. У разі прокладання металевої димової труби через стіни та перегородки з горючого матеріалу влаштовуються цегляні перегородки завтовшки 0,38 м.

19. У разі виведення металевої димової труби через вікно кунга (отвір для встановлення димових труб намету) у вікно (отвір) вставляється лист покрівельного заліза розміром не менше трьох діаметрів труби. Кінець труби виводиться за стіну кунга не менше ніж на 0,7 м та закінчується спрямованим угору патрубком.

Патрубок димової труби, який виведений через вікно кунга (отвір для встановлення димової труби намету), повинен бути вище даху кунга (намету) не менше ніж на 1 м.

20. Димові труби будівель із покриттям з горючих матеріалів, наметів, кунгів обладнуються іскровловлювачами з металевою сіткою з отворами розміром не більше ніж 0,005 х 0,005 м.

21. Не допускається розташування газових та електричних інфрачервоних випромінювачів у вибухонебезпечних зонах виробничих та складських приміщень за класифікацією ДНАОП 40.1-1.32.

Не допускається застосування системи опалення та нагрівання з газовими та електричними інфрачервоними випромінювачами:

у приміщеннях підвальних та цокольних поверхів;

у будівлях III –V ступенів вогнестійкості;

на стоянках автомобілів, у книгосховищах та архівах, у вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщеннях за класифікацією ДНАОП 40.1-1.32.

22. У приміщеннях для наповнення та зберігання балонів зі стиснутим або зрідженим газом, а також у приміщеннях складів категорій А, Б, В за вибухопожежною та пожежною небезпекою, коморах та місцях, відведених для складування горючих матеріалів, опалювальні прилади повинні бути загороджені екранами із негорючих матеріалів на відстані не менше ніж 0,1 м від цих приладів, які передбачають доступ до них для очищення.

23. Забороняється:

користуватися несправними печами;

залишати горючі матеріали й майно поблизу печей;

використовувати у приміщеннях об'єктів загальновійськового призначення, а також у наметах, у бліндажах, у місцях несення вартової та внутрішньої служби, у кунгах – печі, що працюють на рідкому і газоподібному паливі;

сушити спецодяг, промаслені речі, горючі матеріали і предмети на електричних опалювальних приладах, проти пічних отворів;

топити печі, опалювальні котли у години відпочинку (сну) особового складу (за винятком опалення наметів, бліндажів);

зберігати у приміщеннях (наметах, бліндажах, кунгах) запас палива, який перевищує добову потребу;

встановлювати тимчасові металеві печі та зберігати паливо на шляхах евакуації;

перенагрівати печі.

3. Блискавкозахист, захист від статичної електрики

1. Будинки, споруди, зовнішні установки, майданчики відкритого зберігання, намети обладнуються блискавкозахисними пристроями та пристроями для захисту від статичної електрики відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.5-38:2008 "Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд" (далі – ДСТУ Б В.2.5-38:2008).

За ступенем блискавкозахисту будинки, споруди, зовнішні установки, майданчики відкритого зберігання, намети поділяються на чотири категорії.

2. Контроль за дотриманням норм і правил з улаштування та експлуатації блискавкозахисних пристроїв об'єктів, що розташовані на

адміністративній, господарській, житловій території і які за ступенем блискавкозахисту відносяться до III та IV категорій, покладається на квартирно-експлуатаційні органи Збройних Сил України.

Контроль за дотриманням норм і правил з улаштування та експлуатації блискавкозахисних пристроїв об'єктів, які за ступенем блискавкозахисту відносяться до I та II категорій, покладається на заступника командира військової частини.

Безпосередня відповідальність за експлуатацію блискавкозахисних пристроїв і утримання їх у стані постійної надійності покладається наказом командира військової частини на особу, відповідальну за електрогосподарство.

3. У військових частинах на блискавкозахисні пристрої об'єктів військової частини, зовнішніх установок ведеться проектна документація, яка передбачена ДСТУ Б В.2.5-38:2008.

4. На кожній опорі блискавкозахисного пристрою встановлюються таблички із зазначенням його порядкового номера, року встановлення і з попереджувальним написом про небезпеку перебування поблизу блискавковідводу під час грози. Нумерація блискавковідводів проводиться відповідно до ДСТУ Б В.2.5-38:2008.

5. На видних місцях стін будинків і споруд, обладнаних блискавкозахисними пристроями (для майданчиків відкритого зберігання – на опорі першого блискавкозахисного пристрою), зображуються умовні знаки чи прикріплюються таблички з цими знаками, що показують взаємне розташування фундаментів будинків і споруд, заземлювачів і струмовідводів блискавкозахисних пристроїв відповідно до ДСТУ Б В.2.5-38:2008.

6. Блискавкоприймачі і струмовідводи підлягають захисту від корозії оцинкуванням чи фарбуванням.

7. Для забезпечення постійної надійності роботи блискавкозахисних пристроїв щорічно перед початком грозового сезону проводяться їх огляд і перевірка.

Під час огляду і перевірки блискавкозахисних пристроїв спеціально призначеною наказом командира військової частини комісією:

візуально перевіряється за допомогою оптичних приладів цілісність блискавкоприймачів і струмовідводів, надійність їхнього з'єднання і кріплення до щогл;

виявляються елементи пристроїв блискавкозахисту, що потребують заміни чи ремонту;

визначається ступінь руйнування корозією окремих елементів блискавкозахисних пристроїв, у разі потреби вживаються заходи з антикорозійного захисту і посилення елементів, ушкоджених корозією;

перевіряється надійність електричних з'єднань між струмопровідними частинами всіх елементів блискавкозахисних пристроїв;

перевіряється відповідність пристроїв блискавкозахисту призначенню об'єкта й у разі наявності будівельних і технологічних змін за попередній період плануються заходи щодо модернізації і реконструкції блискавкозахисних пристроїв відповідно до вимог ДСТУ Б В.2.5-38:2008;

замірюються величини опору всіх заземлювачів блискавкозахисних пристроїв на відповідність вимогам ДСТУ Б В.2.5-38:2008;

перевіряється наявність визначеної документації, табличок, трафаретів, передбачених пунктами 3 – 5 цього підрозділу.

8. Штучні заземлювачі, струмовідводи і місця їх з'єднання раз на п'ять років піддаються зовнішньому огляду шляхом їх викопування, при цьому щорічно оглядається не менше ніж 20% їх загальної кількості.

Уражені корозією заземлювачі і струмовідводи в разі зменшення площі їх поперечного перерізу більше ніж на 25% замінюються новими.

9. Позачергові огляди блискавкозахисних пристроїв проводяться після надзвичайної ситуації природного та техногенного характеру.

10. Позачергові вимірювання опору заземлення блискавкозахисних пристроїв проводяться після виконання ремонтних робіт на блискавкозахисних пристроях, на об'єктах, що захищаються, і поблизу них.

11. Результати перевірок оформлюються актами та протоколами і заносяться в паспорти блискавкозахисних пристроїв, паспорти заземлювальних пристроїв блискавкозахисту і журнал обліку стану блискавкозахисних пристроїв.

Паспорти блискавкозахисних пристроїв і паспорти заземлювальних пристроїв блискавкозахисту зберігаються в командира (начальника) підрозділу, за яким закріплені об'єкти. Журнал обліку стану блискавкозахисних пристроїв зберігається в особи, відповідальної за експлуатацію блискавкозахисних пристроїв.

12. Захисту від проявів статичної електрики підлягають будівлі, споруди й установки, які за ступенем необхідності обладнання блискавкозахистом належать до I та II категорій і в яких за технологічним процесом можливе утворювання статичної електрики.

13. До об'єктів, які підлягають захисту від статичної електрики, відносяться:

зливно-наливні пристрої на причалах, пристанях, залізницях, складах і в місцях роздавання нафтопродуктів, лакофарбових матеріалів в автотранспорт і бочкотару;

трубопроводи, якими транспортуються нафтопродукти, рідини-діелектрики, а також горючі пилоповітряні суміші;

насосні станції для перекачування світлих нафтопродуктів;

приміщення та пристрої для розливання світлих нафтопродуктів;

автоналивні стояки;

наземні та підземні резервуари для горючих рідин;

металеві резервуари для зберігання дихлоретану та інших вибухонебезпечних рідин, що мають діелектричні властивості, трубопроводи для їх транспортування тощо.

14. Захист від статичної електрики в будівлях, спорудах і установках здійснюється заземленням усіх металевих або електропровідних трубопроводів, посудин, ємностей, конструкцій і деталей обладнання, на яких можуть утворюватися заряди статичної електрики.

15. З метою захисту від статичної електрики заземленню підлягають:

наземні і підземні резервуари та ємності для зберігання нафтопродуктів, скраплених газів та інших рідин, які є діелектриками і здатні у разі випаровування утворювати вибухонебезпечні і горючі суміші парів та газів;

трубопроводи для світлих нафтопродуктів, сирої нафти й інших вибухонебезпечних рідин, які прокладені відкрито і під землею, – через кожні 200 м їх довжини і додатково на кожному розгалуженні;

залізничні рейки зливно-наливних фронтів, електрично з'єднаних між собою, та металеві конструкції зливно-наливних естакад з кожного кінця фронту;

металеві конструкції автоналивальних стояків;

цистерни з нафтопродуктами, розміщені на поверхні землі в спорудах казематного типу і в землі;

механізми й електрообладнання насосних станцій для перекачування сирої нафти, світлих нафтопродуктів та інших вибухонебезпечних рідин;

металеві конструкції та електропровідні неметалеві частини обладнання роздавальних колонок;

пересувні засоби заправки і перекачування пального – під час їх роботи;

металеві конструкції транспортерів, розміщені в спорудах і будинках, які за ступенем необхідності обладнання блискавкозахистом належать до I та II категорій, – з кожного кінця транспортерів і в місцях розривів конструкцій;

металеві конструкції морських і річкових причалів, пірсів в місцях зливання і наливання сирої нафти, світлих нафтопродуктів та інших вибухонебезпечних діелектричних рідин;

металеві корпуси залізничних, автомобільних цистерн, морських і річкових суден;

металеві вентиляційні короби і кожухи термоізоляції трубопроводів у вибухонебезпечних приміщеннях через кожні 40–50 м їх довжини;

металеві оголовки і патрубки заправних рукавів;

металеві елементи арматури неметалевих трубопроводів і шлангів, а також корпуси фарборозпилювачів для лаків і фарб;

обладнання для роботи з боєприпасами;

металеві конструкції обладнання і покриття столів, на яких проводяться роботи з порохами;

металеві повітроводи, трубопроводи, фільтри та інше обладнання витяжних установок, що транспортують горючі та вибухонебезпечні речовини.

16. Шланги і рукави, призначені для наливання і зливання нафтопродуктів та інших діелектричних рідин, повинні мати металеве плетіння або бути обвиті заземлювальним мідним провідником, перерізом не менше ніж 6 мм^2, з проміжком між витками, не більшим ніж 20 мм,

приєднаним з однієї сторони до металевого оголовка, а з другої – до наливної труби чи патрубка. Дозволяється застосовувати для заземлення мідний багатожильний провідник, перерізом не менше ніж 6 мм^2, який пропущено всередині шланга з приєднанням його до оголовка і патрубка.

17. Під час наливання світлих нафтопродуктів в бочкотару заземлюється як ємність, так і наливний шланг. Під час наливання рідин через лійки їх необхідно заземлювати.

18. Під час наливання в цистерни, бочкотару та інші ємності сирої нафти, олив, толуолу, бензину, гасу, бензолу, дихлоретану та інших ЛЗР:

наливання здійснюється під рівень рідини, яка міститься у резервуарі. Наливання рідини вільно падаючим струменем забороняється;

під час первинного заповнення ємностей або наливання рідини після їх очищення швидкість руху рідини не повинна перевищувати 0,7 м/сек.;

під час пневматичного переливання рідини використовуються інертні гази. Застосування повітря для подавання рідини забороняється;

під час наливання інтенсивне перемішування рідини всередині резервуара не допускається;

на поверхні рідини і в ємності не допускається наявність предметів, що плавають;

наливання рідини до рівня, вищого на 2 м від кінця шлангу, через який наливають рідину, виконується повільно із швидкістю не більше ніж 1м/сек.;

під час наливання рідини в бочки і бідони із струмопровідного матеріалу вони встановлюються на заземлений металевий лист, а під час зливання – з'єднуються із заземленим пристроєм гнучким провідником.

19. Перед зливанням ЛЗР із автоцистерн та інших ємностей, які ізольовані від землі, їх корпуси заземлюються приєднанням до заземлених металевих конструкцій або інвентарних заземлювачів за допомогою гнучких

провідників перерізом не менше ніж 6 мм^2. Приєднання провідника, що заземлює, здійснюється при закритих засувках, люках і горловинах ємності.

20. У будівлях, які за ступенем необхідності захисту від прямих ударів блискавки належать до I категорії, застосування обладнання (верстатів), у якому (яких) використовуються ремінні передачі, не допускається.

21. У приміщеннях, де проводяться фарбувальні роботи розпиленням, металеві деталі примусової витяжної вентиляції, підвісні пристрої та інше струмопровідне обладнання заземлюється.

IV. Вимоги до утримання технічних засобів протипожежного захисту

1. Системи протипожежного захисту та засоби зв'язку

1. Будинки, споруди, приміщення, майданчики відкритого зберігання обладнуються системами протипожежного захисту відповідно до нормативних документів, ДБН В.2.5-56:2014 "Системи протипожежного захисту".

Для об'єктів застосовується обладнання систем протипожежного захисту (далі – СПЗ), яке має сертифікати відповідності згідно з Переліком продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затвердженим наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 01 лютого 2005 року № 28 (у редакції наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 06 листопада 2013 року № 1308), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 травня 2005 року за № 466/10746.

2. Військові частини забезпечуються засобами зв'язку, які дають можливість використовувати їх для передавання повідомлення про пожежу.

Арсенали, бази і склади зберігання ракет, боєприпасів, авіаційних засобів ураження, об'єднані центри забезпечення, центри, бази, склади забезпечення пальним забезпечуються телефонним зв'язком із найближчим державним пожежно-рятувальним підрозділом.

3. У разі відсутності у будівлі, споруді телефонного зв'язку на видних місцях вказується (за допомогою табличок, надписів) місцезнаходження найближчого телефону.

4. Відповідальність за справний стан засобів зв'язку та систем оповіщення про пожежу на території та об'єктах військової частини покладається на начальника зв'язку військової частини.

2. Первинні засоби пожежогасіння

1. Норми належності первинних засобів пожежогасіння для об'єктів військових частин, наметів встановлюються Правилами експлуатації та типовими нормами належності вогнегасників, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 року за № 225/31677, Положенням про пожежну безпеку.

2. На території військової частини первинні засоби пожежогасіння розміщуються на пожежних щитах (стендах), які встановлюються із розрахунку один щит (стенд) на 5000 $м^2$ захищуваної площі, а також біля кожного об'єкта з вибухонебезпечним майном.

Комплектування пожежних щитів (стендів) повинно відповідати вимогам ППБ, а також Положенню про пожежну безпеку.

Біля кожного пожежного щита (стенду) обладнується засіб звукової сигналізації для подавання сигналу пожежної тривоги.

3. Відповідальність за утримання пожежних щитів (стендів) у справному стані покладається на осіб, відповідальних за дільниці (об'єкти) військової частини, на яких ці пожежні щити (стенди) розташовані.

4. Транспортні засоби обладнуються вогнегасниками відповідно до Норм оснащення вогнегасниками колісних транспортних засобів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 1997 року № 1128 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2009 року № 934), та формулярів заводів-виробників.

5. Транспортні засоби, які здійснюють перевезення ракет, боєприпасів, вибухових речовин, авіаційних засобів ураження, пального, пально-мастильних матеріалів, забезпечуються первинними засобами пожежогасіння згідно з вимогами Правил дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 04 серпня 2018 року № 656, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 11 вересня 2018 року за № 1041/32493, а також Правил перевезення небезпечних вантажів, затверджених наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 25 листопада 2008 року № 1430, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 26 лютого 2009 року за № 180/16196.

6. Автомобілі-цистерни і спеціально обладнана техніка, призначена для перевезення небезпечних вантажів, ЛЗР та ГР, забезпечуються первинними засобами пожежогасіння з розрахунку:

техніка, дозволена максимальна маса якої з вантажем становить понад 7,5 т, – двома або більше переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів А, В і С сукупною масою сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші) не менше ніж 12 кг, принаймні один з яких повинен мати мінімальну ємність 6 кг, а інші – не менше ніж 2 кг;

техніка, дозволена максимальна маса якої з вантажем становить понад 3,5 т, але не більше 7,5 т, – двома переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів А, В і С сукупною масою сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші) не менше ніж 8 кг, принаймні один з яких повинен мати мінімальну ємність 6 кг, а другий – 2 кг;

техніка, дозволена максимальна маса якої з вантажем становить 3,5 т або менше, – двома переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів А, В і С кожний ємністю не менше 2 кг сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші).

Крім цього, кожний зразок техніки забезпечується не менше як одним переносним вогнегасником для гасіння пожеж класів А, В і С сукупною масою сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші) не менше ніж 2 кг, придатного для гасіння пожежі в двигуні або в кабіні транспортного засобу.

3. Протипожежне водопостачання

1. Території та об'єкти військових частин, намети забезпечуються необхідною кількістю води для здійснення пожежогасіння. Кожний об'єкт забезпечується не менше ніж двома джерелами зовнішнього протипожежного водопостачання за умови:

обслуговування пожежним гідрантом будинків, споруд у радіусі 125 м;

обслуговування пожежною водоймою будинків, споруд у радіусі 200 м;

дотримання мінімальних відстаней від джерел водопостачання до будівель та споруд III, IIIa, IV, IVa та V ступенів вогнестійкості, до відкритих складів горючих матеріалів – 30 м, будівель та споруд I та II ступенів вогнестійкості – 10 м, до резервуарів, будівель, споруд, установок з

нафтопродуктами, горючими газами – 40 м, до сховищ, навісів, майданчиків відкритого зберігання боєприпасів – 50 м.

У разі використання для пожежогасіння двох пожежних водойм запас води в кожній з них повинен складати 50% нормативної потреби для пожежогасіння.

2. Відповідальність за справність та технічний стан пожежних гідрантів, установлених на мережі водогону, підтримання в постійній готовності штучних водойм, пожежних резервуарів, а також під'їздів до них покладається на:

головного інженера (начальника зберігання) військової частини – на складській (технічній) території;

начальника квартирно-експлуатаційної служби військової частини – на території парку озброєння та військової техніки, адміністративній, житловій та інших територіях.

Відповідальність за справність та технічний стан пожежних водойм покладається на:

головного інженера (начальника зберігання) військової частини – на складській (технічній) території;

заступника командира військової частини з озброєння (логістики) – на території парку озброєння та військової техніки;

начальника квартирно-експлуатаційної служби військової частини – на адміністративній, житловій та інших територіях.

V. Вимоги пожежної безпеки до об'єктів загальновійськового призначення

1. Будинки і приміщення штабів та управлінь, архіви

1. Стан пожежної безпеки будинків і приміщень штабів, управлінь та

архівів повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Меблі та обладнання у приміщенні розміщуються таким чином, щоб забезпечувати вільний евакуаційний прохід до дверей виходу з приміщення завширшки не менше ніж 1 м.

3. Режимні приміщення розміщуються в будівлях, які мають природну вентиляцію повітря, вікна або обладнані системою димовідведення згідно з вимогами ДБН В.2.5-67:2013 "Опалення, опалювання та кондиціонування" (далі – ДБН В.2.5-67:2013).

4. Опорядження стін і підвісних стель (у разі потреби) режимних приміщень виконується із негорючих матеріалів. Як засоби шумопоглинання застосовуються негорючі будівельні матеріали або будівельні матеріали груп горючості Г1 (спеціальні плити, панелі, мінеральна вата або інші матеріали аналогічного призначення). Застосування килимових матеріалів для покриття підлог не допускається.

5. Режимні приміщення обладнуються аварійним освітленням.

Встановлення у режимних приміщеннях світильників з розсіювачами із горючих матеріалів забороняється.

6. Для екстреної евакуації таємних документів кімнати режимно-секретних органів (зберігання матеріальних носіїв секретної інформації), органів спеціального зв'язку, зберігання топографічних карт, режимні приміщення (далі – режимні приміщення) забезпечуються спеціальною тарою (мішки, сумки, металеві ящики тощо), яка надійно закривається і має пристосування для опечатування. У військовій частині відпрацьовується

інструкція черговому частини (штабу) щодо порядку евакуації таємних документів у разі пожежі (надзвичайної ситуації) у неробочий час.

7. Розігрівання сургучу допускається в спеціальних електросургучоварках з електролампою потужністю не більше ніж 200 Вт.

8. Включення (виключення) освітлення сходових кліток, поверхових коридорів та входів до будинку повинне бути централізованим (з кімнати чергового частини (штабу, охорони) або з іншого приміщення (місця), розташованого поблизу нього).

9. Конференц-зали, актові зали, зали зборів розміщуються відповідно до вимог ДБН В.2.2-9-2009 "Громадські будинки та споруди" (далі – ДБН В.2.2-9-2009) залежно від ступеня вогнестійкості будинку та місткості залу.

10. Архіви розміщуються в окремо розташованих, спеціально збудованих або пристосованих для зберігання документів будівлях не нижче II ступеня вогнестійкості. У разі спільного розміщення архівів з іншими приміщеннями вони відокремлюються протипожежними перегородками 1-го типу та перекриттям 3-го типу.

Розміщення архівів спільно з приміщеннями категорій за вибухопожежною небезпекою А і Б, іншими приміщеннями, в яких використовуються або зберігаються легкозаймисті, вогненебезпечні (горючі) речовини і матеріали, забороняється.

Забороняється розміщення архівів у будівлях із пічним опаленням.

11. Обігрів архівів електричними, газовими приладами та приладами, які працюють на рідкому паливі, облицьовування стін приміщень

друкарських бюро, службових кабінетів архівів матеріалами групи горючості Г3, Г4 не допускається.

12. Об'єднання архівосховищ із робочими приміщеннями будь-якого призначення, влаштовування побутових кімнат та інших підсобних приміщень в архівосховищах забороняється.

13. Площа приміщення (протипожежного відсіку) архівосховища між протипожежними перегородками не повинна перевищувати 600 м^2. З кожного відсіку влаштовується не менше двох виходів. Якщо площа відсіку менша ніж 80 м^2, допускається один евакуаційний вихід.

14. У дверному прорізі з приміщень архівосховищ, каталогів а також кімнат, де зберігаються облікові документи, встановлюються протипожежні двері 2-го типу.

15. Архівосховища розміщуються в приміщеннях, які мають природну вентиляцію повітря, вікна або обладнані системою димовідведення згідно з вимогами ДБН В.2.5-67:2013.

16. Архівосховища обладнуються загальними та поповерховими електричними автоматами (вимикачами). Електричні автомати (вимикачі), розподільні електрощити та запобіжники розміщуються поза межами архівосховищ.

17. Архівосховища обладнуються стаціонарними стелажами, виготовленими з негорючих матеріалів.

Як допоміжне та спеціальне обладнання можуть використовуватися металеві шафи, сейфи, шафи-стелажі, а також відсіки-бокси з металевими перегородками і полицями.

18. В архівосховищах відстань між стаціонарними стелажами та шафами повинна бути:

між рядами стелажів і шаф (головний прохід) – не менше ніж 1,2 м;

між стелажами (робочий прохід) – не менше ніж 0,8 м (між стелажами, на яких зберігаються картографічні документи, – не менше ніж 1,1 м);

між зовнішньою стіною будівлі та стелажами (шафами), паралельними стіні, – не менше ніж 0,8 м;

між стіною та торцями стелажів або шаф – не менше ніж 0,5 м;

між стелажами та приладами опалювальної системи – не менше ніж 1,1 м.

19. В архівосховищах не допускається розміщення стелажів, шаф та іншого обладнання для зберігання документів упритул до зовнішніх стін будівлі та систем опалення.

20. Для будівель і споруд архівів, які мають два і більше поверхів на випадок пожежі розробляється план евакуації, який складається з графічної та текстової частин.

У плані евакуації вказуються шляхи евакуації, евакуаційні виходи, місця розміщення первинних засобів пожежогасіння (вогнегасників), засобів зв'язку, місце зосередження документів, перелік і загальна кількість справ (одиниць зберігання), що підлягають евакуації, список працівників, відповідальних за проведення евакуації, заходи з охорони документів у місцях евакуації та укриття.

21. Стан пожежної безпеки приміщень (кімнат) зберігання документів повинен відповідати вимогам пожежної безпеки, визначеним у пунктах 2, 14, 18, 19 цього підрозділу.

2. Казарми, гуртожитки

1. Стан пожежної безпеки казарм, гуртожитків повинен відповідати вимогам пожежної безпеки, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Казарми розташовуються в окремо розташованих будинках. Вбудовувати в казарми котельні, насосні станції, вбудовувати й прибудовувати трансформаторні підстанції, майстерні переробки та склади зберігання ЛЗР та ГР, вогненебезпечних (горючих) речовин і матеріалів, приміщень з категоріями за вибухопожежною небезпекою А і Б не допускається.

В підвальних та цокольних поверхах допускається розміщення тільки насосної для потреб внутрішнього протипожежного водопостачання.

3. На поверхах казарми, які мають один евакуаційний вихід, допускається розміщення не більше ніж 50 осіб.

4. Коридори, проходи, основні та евакуаційні виходи повинні забезпечувати вільний прохід, горища закриваються на замки та опечатуються, ключі від них зберігаються в чергового підрозділу.

5. Місткість спального приміщення визначається з розрахунку не менше ніж 2,5 м² на одну особу.

6. Забороняється проживання особового складу в коморах, сушарнях та інших приміщеннях, які не призначені для цього.

7. Місткість кімнат підготовки для занять, класів для занять, інформаційного центру визначається з розрахунку 2,0–2,6 $м^2$ площі

приміщення на одну особу, при цьому у приміщенні, яке має один евакуаційний вихід, дозволяється перебування одночасно не більше 50 осіб.

8. У коморах підрозділів забороняється зберігання ЛЗР, ГР, фарби, мастила, інших вогненебезпечних речовин і матеріалів, промасленого одягу та ганчір'я.

9. Робочий одяг зберігається в шафах, що вентилюються. Забороняється зберігання робочого одягу навалом в коморах і сушарнях.

10. Кімнати для зберігання зброї обладнуються СПЗ з дублюванням сигналів черговому частини та днювальному.

11. Кімнати (місця) для чищення зброї забезпечуються ящиками для збирання використаного паперу та/або ганчір'я, яке після чищення збої виноситься у визначене командиром військової частини місце. У кімнаті для зберігання зброї дозволяється зберігання оливами для чищення зброї в металевій тарі, яка щільно закривається.

12. Коридори, сходові клітки та спальні приміщення обладнуються евакуаційним освітленням.

Кімнати для зберігання зброї, місце днювального обладнуються аварійним освітленням.

Для чергового освітлення коридорів використовуються світильники евакуаційного освітлення.

13. У кімнаті побутового обслуговування місця для прасування забезпечуються необхідною кількістю негорючих підставок під електропраски.

Не дозволяється ставити електропраски в шафи до їх повного охолодження, залишати без нагляду ввімкнені електроприлади, установлювати їх на відстані менше ніж 1 м від занавісок та інших горючих матеріалів.

14. Установлення штепсельних розеток у коморі для зберігання майна роти та особистих речей військовослужбовців, а також у кімнаті для вмивання та душовій не допускається.

15. Місце днювального роти (підрозділу) обладнується стаціонарним телефонним зв'язком.

16. У разі використання пічного опалення повинні виконуватися вимоги пожежної безпеки, викладені в ППБ, а також у підрозділі 2 розділу III цих Правил.

17. У житлових кімнатах казарм поліпшеного типу та гуртожитків використовувати побутові електронагрівальні прилади, газові плити забороняється. Приготування їжі дозволяється у визначених та спеціально обладнаних командиром військової частини місцях.

3. Клуби військових частин, будинки офіцерів, бібліотеки

1. Стан пожежної безпеки клубів, будинків офіцерів, бібліотек повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Спільне розміщення клубів з приміщеннями категорій за вибухопожежною небезпекою А і Б, а також з закладами дошкільної освіти, медпунктами і школами забороняється.

3. У будинках офіцерів і клубах IIIа, IV, IVа, V ступеня вогнестійкості зали для глядачів і фойє розміщуються на першому поверсі, у будинках III, IIIб ступеня вогнестійкості – не вище другого поверху.

4. У будинках офіцерів і клубах застосування горючих матеріалів для заповнення стін, перегородок і утеплення горищних перекриттів забороняється.

5. Зберігання майна, інвентарю й інших предметів у горищних приміщеннях, під сходовими маршами і площадками, сценами і підмостками для естрадних виступів, а також у підвалах, розташованих під залою для глядачів, забороняється.

6. Проведення в приміщеннях будинків офіцерів і клубів святкових заходів (вечорів) дозволяється за наявності в приміщенні не менше двох евакуаційних виходів і за умови дотримання заходів, зазначених у пунктах 2.19, 2.20 розділу III ППБ.

7. Зали для глядачів обладнуються не менше ніж двома евакуаційними виходами.

У залах для глядачів клубів місткістю до 100 місць у разі наявності одного виходу безпосередньо назовні допускається використання як другого виходу (входу) через фойє.

Шляхи евакуації із залу для глядачів не повинні проходити через приміщення, у яких можливе одночасне перебування більше 50 осіб.

8. Під час сеансів чи інших заходів двері залів для глядачів замикаються тільки запорами (замками), що установлені з боку залу для глядачів та легко відкриваються без ключа.

9. Місткість залу для глядачів визначається із розрахунку не менше ніж:

для будинків офіцерів – 0,7–0,85 м^2 площі підлоги на одного глядача;

для клубів – 1,0–1,6 м^2 площі підлоги на одного глядача.

Місткість залу для глядачів визначається із врахуванням площі залу від сцени (передньої межі естради, сцени, авансцени або бар'єра оркестрової ями) до останнього ряду.

У разі використання залів для глядачів клубів для проведення святкових заходів (вечорів), місткість цих залів визначається із розрахунку 1,5–2,0 м^2 площі підлоги на одного присутнього.

10. У залі для глядачів відстань між спинками крісел (стільців) має бути не менше ніж:

для будинків офіцерів – 0,9 м;

для клубів військових частин – 1,0–1,1 м.

Ширина проходів між рядами крісел (стільців) при опущених сидіннях повинна бути не менше ніж 0,45 м.

11. Кількість установлених місць у ряді залу для глядачів повинна бути:

у будинках I – III ступеня вогнестійкості:

у разі односторонньої евакуації – не більше ніж 26;

у разі двосторонньої евакуації – не більше ніж 50;

у будинках IIIа – V ступеня вогнестійкості:

у разі односторонньої евакуації – не більше ніж 15;

у разі двосторонньої евакуації – не більше ніж 30.

12. Зберігання декорацій, предметів бутафорії та іншого майна й обладнання в трюмах, на колосниках і робочих майданчиках сцен забороняється. Ці приміщення і споруди утримуються вільними й чистими.

13. Вікна і отвори з приміщень кіноапаратних та світлопроекційних до залу для глядачів захищаються шторами або заслінками із світлопрозорого матеріалу з межею вогнестійкості не менше Е15.

14. Двері кіноапаратних та світлопроекційних обладнуються пристроями для самозачинення й ущільненнями у притулах і повинні відкриватися в напрямку виходу назовні.

15. Зберігання в приміщеннях кіноапаратної та світлопроекційної сторонніх речей і предметів забороняється. Використане ганчір'я після використання зберігається в металевих ящиках, які щільно зачиняються. Обрізки та обривки кіноплівки зберігаються в окремому металевому ящику з кришкою. Ящики очищаються щодня після закінчення сеансу.

16. У кіноапаратній та світлопроекційній встановлюється самостійне керування (вмикання і вимикання) групою чергового освітлення зали для глядачів.

17. У будинках офіцерів та клубах не допускається:

зачиняти двері евакуаційних виходів на замки під час проведення заходів з масовим перебуванням людей;

влаштовувати на шляхах евакуації фальшиві двері;

вішати дзеркала на стінах майданчиків сходових кліток та глухих кутах коридорів;

розміщувати на майданчиках сходових кліток стільці, крісла, обладнання та інше майно;

встановлювати у проходах залу для глядачів телекамери таким чином, щоб вони перешкоджали евакуації людей;

розміщувати на стінах у сходових клітках стенди, панно тощо.

18. Приміщення бібліотек розміщуються не вище другого поверху.

Стелажі в бібліотеках виконуються з негорючих матеріалів. Центральний прохід повинен бути шириною не менше ніж 1,2 м, а прохід між торцями стелажів та стіною – не менше ніж 0,45 м.

19. Захаращувати проходи між стелажами в бібліотеках та книгосховищах не дозволяється.

20. Місткість читального залу визначається з розрахунку 2,4 $м^2$ площі підлоги на одне місце для читача.

21. Максимально допустиме завантаження приміщення фонду закритого зберігання визначається з розрахунку 2,5 $м^2$ площі підлоги на 1 тисячу одиниць зберігання, а фонду відкритого зберігання – 4,5 $м^2$ площі підлоги на 1 тисячу одиниць зберігання.

4. Їдальні (кафе) військових частин

1. Стан пожежної безпеки їдалень (кафе) військових частин повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. В обідніх залах їдалень (кафе) військових частин основний прохід, що веде до евакуаційних виходів, а також проходи до окремих посадочних місць влаштовуються завширшки не менше 1,35 м та постійно утримуються вільними.

3. Замикання дверей евакуаційних виходів з обідніх залів під час знаходження в них особового складу забороняється. Для зачинення інших дверей застосовуються внутрішні запори (замки), що легко відкриваються зсередини без ключа.

4. Місткість обідніх залів їдалень (кафе) визначається з розрахунку не менше 1,4 м^2 площі підлоги на одне посадочне місце.

У разі проведення в обідніх залах (кафе) святкових заходів (вечорів) місткість цих залів визначається із розрахунку 1,5–2,0 м^2 площі підлоги на одного присутнього.

5. Проведення в їдальнях (кафе) військових частин святкових заходів (вечорів) дозволяється за наявності в приміщенні не менше двох евакуаційних виходів і за умови дотримання заходів, викладених у пунктах 2.19, 2.20 розділу III ППБ.

6. У будинках їдалень військових частин, кафе забороняється:

залишати без догляду ввімкнені електричні і газові плити, духові, жарові шафи й інші нагрівальні прилади, а також печі, що топляться;

застосовувати сірники й інший відкритий вогонь для виявлення витоків газу із газопроводів і приладів;

встановлювати і зберігати в приміщеннях варочних цехів балони, наповнені скрапленими газами, і порожні;

улаштовувати на шляхах евакуації роздягальні;

зберігати у підвальних приміщеннях балони з газами, ЛЗР, ГР, лаки, нітроемалі, товари побутової хімії, товари в аерозольній упаковці й інші товари, що мають підвищену пожежну небезпеку.

5. Лікарняні, амбулаторно-поліклінічні, санаторно-курортні, фармацевтичні (аптечні) заклади

1. Стан пожежної безпеки лікарняних, амбулаторно-поліклінічних, санаторно-курортних, фармацевтичних (аптечних) закладів повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. У багатоповерхових лікарняних, амбулаторно-поліклінічних, санаторно-курортних закладах палати для важкохворих розміщуються не вище другого поверху.

3. Кожна палата обладнується світильником нічного освітлення, приєднаного до мережі аварійного освітлення.

Вмикання (вимикання) нічного освітлення усіх палат передбачається одним вимикачем з поста чергової медичної сестри.

4. Перев'язочні, маніпуляційні, процедурні, пости чергових медичних сестер, приймальні відділення, лабораторії термінового аналізу, операційні блоки, реанімаційні обладнуються аварійним освітленням та аварійним електроживленням.

5. Ліжка у палатах розміщуються паралельно стінам з вікнами. Відстань від ліжок до стін з вікнами має бути не менше ніж 0,9 м, відстань між торцями ліжок та між торцями ліжок і стіною відділень лікарень відновлювального лікування – не менше ніж 1,6 м, в палатах решти відділень – не менше ніж 1,3 м. Відстань між довгими сторонами поруч розташованих ліжок має бути не менше ніж 0,8 м, в палатах відновлювального лікування – не менше ніж 1,2 м.

6. Не допускається встановлення газового обладнання безпосередньо у палатних відділеннях чи лікувально-поліклінічних приміщеннях.

7. У лабораторіях, на постах відділень, у кабінетах лікарів та старших медсестер зберігається не більше 3 кг медикаментів і реактивів, що відносяться до ЛЗР та ГР (спирт, ефір, ацетон тощо), у спеціальних негорючих шафах, що замикаються, з прикріпленими до них переліками допустимих до спільного зберігання речовин і матеріалів, а також норм їх

зберігання. Шафи встановлюються на відстані не менше 1 м від опалювальних та нагрівальних приладів.

8. Для тимчасового зберігання використаних обтиральних та перев'язувальних матеріалів у приміщеннях для медичного обслуговування встановлюється металева урна з кришкою, що закривається. Після закінчення роботи в приміщенні вміст урни виноситься в спеціально відведене місце.

9. Матеріали та речовини в коморах, аптечних складських приміщеннях зберігаються за асортиментом, не допускається спільне зберігання ЛЗР та ГР з іншими матеріалами.

10. У громадських будинках аптеки розміщуються на першому поверсі за умови наявності окремого входу безпосередньо назовні.

У разі розміщення аптеки лікарні в будинках стаціонарів вона відокремлюється від приміщень іншого призначення протипожежними перегородками 1-го типу, протипожежними перекриттями 3-го типу та обладнується окремим входом.

11. В аптеках, які містяться в будинках іншого призначення (у тому числі лікарняних корпусах), загальна кількість медикаментів і реактивів, що відносяться до ЛЗР та ГР, не повинна перевищувати 100 кг.

В аптеках допускається зберігання не більше ніж двох балонів з киснем, що закриваються ковпаками і розміщуються у вертикальному положенні в спеціальних гніздах та надійно закріплюються.

Розміщення аптечних складів у житлових будинках не дозволяється.

12. Число місць у житлових корпусах санаторно-курортних закладів I і II ступенів вогнестійкості не повинне перевищувати 1000; III ступеня вогнестійкості – 150; IIIа, IIIб, IV і V ступенів вогнестійкості – 50.

6. Заклади дошкільної освіти, дитячі заклади оздоровлення та відпочинку

1. Стан пожежної безпеки закладів дошкільної освіти, дитячих закладів оздоровлення та відпочинку (далі – дитячі заклади) повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил, а також Правилам пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15 серпня 2016 № 974, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 08 вересня 2016 року за № 1229/29359.

2. У дитячих закладах розробляється план евакуації дітей у разі виникнення пожежі та інструкція щодо дій обслуговуючого персоналу щодо безпечної та швидкої евакуації дітей у разі виникнення пожежі, за якими не рідше одного разу на півроку (у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку – на початку кожної зміни) проводяться практичні тренування всіх задіяних працівників.

3. Стоянка техніки на території дитячих закладів дозволяється на відстані не менше ніж 10 м від будинків, передбачених для перебування дітей, за умови забезпечення вільних проїздів і проходів до споруд.

4. Не дозволяється залишення на території, а також поблизу будинків і споруд дитячих закладів бочок з ЛЗР і ГР, балонів із скрапленими і стисненими газами, порожніх бочок та балонів, спалювати відходи, влаштовування відкритих кухонних печей.

5. У період перебування дітей у будинках дитячих закладів двері евакуаційних виходів замикаються тільки зсередини за допомогою запорів (засувів, крючків тощо), які легко (без ключів) відмикаються.

6. У дитячих закладах з цілодобовим режимом роботи встановлюється цілодобове чергування обслуговуючого персоналу.

Черговий обслуговуючий персонал заступаючи на чергування, має перевірити стан шляхів евакуації та евакуаційних виходів, систем протипожежного захисту, у разі виявлення порушень, а також порушень (несправностей) протипожежного режиму, які можуть викликати пожежу, вжити невідкладних заходів щодо їх усунення.

Черговий зобов'язаний мати список дітей, комплект ключів від дверей евакуаційних виходів та воріт, автомобільних в'їздів (виїздів) на територію закладу, ручний електричний ліхтар.

Приміщення для розміщення чергових забезпечується стаціонарним телефонним зв'язком.

7. Будинки дитячих закладів обладнуються засобами оповіщення про пожежу згідно з вимогами будівельних норм, забезпечуються електричними ліхтарями на випадок вимкнення електроенергії.

7. Навчальні корпуси вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, службові корпуси наукових (проектних) установ

1. Стан пожежної безпеки навчальних корпусів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів (далі – військових навчальних закладів), службових корпусів наукових (проектних) установ повинен відповідати вимогам, викладеним у розділах I – IV цих Правил.

2. У навчальних і наукових лабораторіях, навчально-виробничих майстернях військових навчальних закладів, де застосовуються ЛЗР та ГР, гази, необхідно дотримуватися вимог Правил безпеки під час проведення

навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 16 липня 2012 року № 992, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 03 серпня 2012 року за № 1332/21644, та Правил охорони праці під час роботи в хімічних лабораторіях, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій від 11 вересня 2012 року № 1192, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 25 вересня 2012 року за № 1648/21960.

3. Після закінчення занять у навчальних корпусах військових навчальних закладів (наприкінці робочого дня в наукових установах) усі вибухопожежонебезпечні речовини та матеріали прибираються з навчальних класів, кабінетів, майстерень у спеціально відведені та обладнані приміщення.

Кошики та ящики для паперу регулярно звільняються, а сміття виноситься за межі будинків у спеціально відведені місця.

Забороняється зберігання меблів, приладів, моделей, речей, приладдя, будівельних та інших матеріалів під фальшпідлогою лекційних залів і аудиторій, а також використання цього простору для інших цілей.

4. У військових навчальних закладах і наукових установах забороняється використання електронагрівальних пристроїв для проведення занять або дослідів за межами спеціально відведених та обладнаних приміщень.

Не дозволяється розміщення в будинках навчальних закладів і наукових установ приміщення категорій за вибухопожежною та пожежною небезпекою А, Б, В (за винятком лабораторій).

5. Зберігання фільмокопій, діапозитивів, слайдів, магнітних стрічок тощо здійснюється в обмеженій кількості, лише для забезпечення

навчального процесу і проведення наукових досліджень відповідно до затверджених програм в приміщеннях лаборантських (препараторських) при відповідних кабінетах.

6. Зберігання в лабораторіях речовин і матеріалів здійснюється за асортиментом із врахуванням їх пожежонебезпечних фізико-хімічних властивостей і сумісності. ЛЗР і ГР зберігаються у металевих ящиках або шафах. Сумісне зберігання речовин, хімічна взаємодія яких може викликати вибух чи пожежу, не допускається.

7. Робочі поверхні столів, стелажів, витяжних шаф, які призначені для роботи з відкритим вогнем, вибухопожежонебезпечними рідинами і речовинами, опоряджуються суцільним покриттям з негорючих матеріалів. Столи і шафи, на (у) яких проводяться роботи з кислотами, лугами й іншими хімічно активними речовинами, виготовляються з матеріалів, стійких до їх впливу.

До столів, стелажів прибудовуються бортики з негорючого матеріалу висотою не менше ніж 0,02 м.

8. Припливно-витяжна вентиляція в усіх приміщеннях лабораторії, в яких використовуються ЛЗР та ГР, вмикається за 30 хв. до початку роботи і вимикається тільки після закінчення в них робіт.

Витяжні шафи, що призначені для роботи з вибухопожежонебезпечними речовинами, обладнуються електроосвітленням вибухозахисного виконання, а вимикачі розміщуються поза межами шафи.

Повітроводи з витяжних шаф і стінки витяжних шаф періодично, залежно від характеру проведеної роботи, очищаються від забруднень.

Порядок використання вентиляції, а також порядок і терміни її очищення визначаються в розробленій для конкретної лабораторії інструкції.

9. Лабораторні меблі й обладнання встановлюються так, щоб вони не перешкоджали можливій евакуації. Ширина проходів між обладнанням повинна бути не менше ніж 1 м.

10. На робочих місцях зберігається така кількість матеріалів (у готовому до використання стані), яка не перевищує денної виробничої потреби. Ємності з вогненебезпечними речовинами щільно закриваються.

11. Забороняється працювати з лужними металами в приміщеннях із високою вологістю, а також допускати їх контакту з водою, хлоровмісними органічними сполуками й твердим діоксином вуглецю.

12. Зберігати в лабораторіях хімічні речовини і матеріали слід з урахуванням їх фізико-хімічних властивостей. Забороняється зберігати разом речовини, які під час хімічної взаємодії можуть призвести до вибуху або пожежі.

13. ЛЗР та ГР зберігаються в ємкостях (тарі), що визначені відповідними інструкціями. Скляні ємності зберігаються в металевому ящику, який щільно закривається кришкою. Зберігати ЛЗР та ГР в поліетиленових і тонкостінних скляних ємностях забороняється.

14. Скляні ємності з кислотами, лугами й іншими їдкими речовинами переносяться в спеціальних металевих або дерев'яних ящиках, які всередині застелені азбестом. Для перенесення сірчаної й азотної кислот допускається використання дерев'яних ящиків, плетених кошиків, які оброблені вогнезахисними речовинами.

15. Балони зі стисненими, зрідженими (скрапленими) газами

розміщуються в металевих шафах з отворами для провітрювання, поза межами будівель лабораторій.

16. У приміщеннях лабораторій забороняється:

застосовувати для миття підлоги та обладнання ЛЗР та ГР;

користуватися електронагрівальними приладами з відкритою спіраллю розжарювання;

залишати без нагляду запалені пальники та інші увімкнені електронагрівальні прилади;

прибирати випадково розлиті ЛЗР та ГР під час працюючих пальників і включених електронагрівальних приладів;

зберігати будь-які речовин, на які відсутні дані, що характеризують їх пожежонебезпечні властивості;

проводити будь-які роботи з ЛЗР та ГР під час вимкненої (несправної) вентиляції;

використовувати несправні газові пальники та прилади, газопроводи та арматуру.

8. Спортивно-тренувальні споруди та приміщення

1. Стан пожежної безпеки спортивно-тренувальних споруд та приміщень (спортивних залів) повинен відповідати вимогам, які зазначені у розділах I – IV цих Правил.

2. Під час проведення змагань, тренувань чи інших заходів з масовим перебуванням приміщення забезпечуються засобами гучномовного оповіщення, двері евакуаційних виходів замикаються лише зсередини за допомогою запорів (замків, засувів, крючків тощо), які легко (без ключів) відмикаються зсередини.

3. Пристосування для закріплення тимчасових конструкцій для сидіння глядачів, а також закріплення помостів, естрад, рингів тощо утримуються у справному стані. Під час встановлення таких конструкцій передбачається необхідна кількість шляхів евакуації шириною не менше ніж 1 м.

4. У разі безстелажного зберігання, спортивний інвентар, збірно-розбірні конструкції залів, об'ємні покриття залів та інші матеріали укладаються в штабелі, площею не більше ніж 100 $м^2$.

5. Спортивний інвентар та інші матеріали зберігаються на стелажах таким чином, щоб вони не виступали за габарити стелажів.

6. У спортивних залах забороняється складування інвентарю та іншого майна, вироблених з горючих матеріалів, а також улаштування приміщень з конструкціями, виготовленими з горючих матеріалів, безпосередньо під вузлами кріплення металевих та дерев'яних тримальних конструкцій.

7. Для зберігання спортивного інвентарю, виготовленого із застосуванням поролону та інших синтетичних матеріалів, що виділяють під час горіння токсичні речовини, використовуються приміщення, відокремлені від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

Поролонові мати, складені в межах залів у штабелі, вкриваються брезентом, просоченим вогнезахисними сумішами.

8. Стрілецькі тири розміщуються в окремо розташованих будинках. Підлога, стеля і стіни (за винятком кулеуловлювача) будинків (приміщень) стрілецьких тирів виробляються з негорючих матеріалів.

9. Стрілецькі тири дозволяється розміщувати у підвальних (цокольних) поверхах будинків іншого призначення, за умови наявності виходу з них окремими сходами, що ведуть до першого поверху. Влаштовування виходів на загальні сходові клітини будинків забороняється.

10. У приміщеннях стрілецького тиру для оздоблення стін та стель (у тому числі звукоізоляційні) забороняється використання матеріалів з пожежною небезпекою, вищою ніж Г2, В2, Д2, Т2.

11. У приміщеннях для чищення спортивної зброї передбачається металевий ящик для збирання промасленого ганчір'я, яке після закінчення роботи тиру або стрільбища видаляється у спеціально визначене командиром військової частини місце.

Кімнати для зберігання зброї, боєприпасів та спеціальних засобів відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

9. Лазні та сауни

1. Стан пожежної безпеки будинків та приміщень лазень і саун повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Під час миття у лазні (приймання душу) військовослужбовців строкової служби для догляду за додержанням порядку, а також виконання вимог пожежної безпеки призначається черговий лазні.

3. Складати білизну слід у відведених для цього приміщеннях (місцях). Забороняється розміщувати місця складування білизни на шляхах евакуації.

4. Приміщення для миття особового складу забезпечуються гумовими килимками або дерев'яними підставками для застилання підлоги.

5. Розміщення вбудованих лазень сухого жару вище другого поверху, у підвальних поверхах, під трибунами, у будинках дитячих закладів, а також під приміщеннями та суміжно з приміщеннями, у яких перебуває понад 100 осіб, не допускається.

6. Приміщення саун в будинках I, II, III ступеню вогнестійкості відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежним перекриттям 3-го типу, а в будинках IIIа, IIIб, IV, IVа ступенів вогнестійкості – протипожежними стінами та перекриттями 2-го типу.

7. Вбудовані сауни обладнуються відокремленими евакуаційними виходами безпосередньо назовні. Влаштування виходів до вестибюлів, холів, сходових кліток, призначених для евакуації людей з будинків, не допускається.

8. Сауни обладнуються пічками заводського виготовлення з автоматичними захистом і відключенням до повного охолодження через кожні 8 годин безперервної роботи.

9. Парильні обладнуються протипожежними перфорованими сухотрубами, приєднаними до внутрішнього водопроводу.

10. Безпосередньо над кам'янкою під стелею встановлюється негорючий теплоізоляційний щит. Відстань між щитом і обшивкою стелі повинна бути не менше ніж 0,05 м.

Відстань від кам'янки до обшивки стін має бути не менше ніж 0,2 м.

11. Забороняється використання для обшивки парилень смолистої деревини.

VI. Вимоги пожежної безпеки до виробничих будинків, приміщень, ділянок

1. Загальні вимоги до виробничих будинків, приміщень, ділянок

1. Стан пожежної безпеки виробничих будинків, приміщень, ділянок повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Одяг зберігається у відокремлених приміщеннях, відділених від суміжних приміщень цеху протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу, в металевих шафах з отворами для провітрювання у розвішеному вигляді.

Спеціальний одяг, забруднений ЛЗР або ГР, зберігається поза виробничих будинків, приміщень, ділянок (цехів) у спеціальних шафах у розгорнутому вигляді.

3. Для складування використаного ганчір'я в усіх приміщеннях і на майданчиках, де проводяться роботи, встановлюються металеві ящики з кришками, які щільно зачиняються. Використане ганчір'я прибирається в ящики та в міру накопичення ящиків, а також після закінчення робіт виноситься з виробничих приміщень у спеціально відведені місця.

4. Зберігання у виробничих приміщеннях фарб, лаків, розчинників та інших ЛЗР і ГР дозволяється тільки в металевій герметичній, добре закупореній тарі:

у цехових коморах – в кількості, що не перевищує змінної потреби;

на робочих місцях – в кількості не більше ніж 40 л.

Тара з фарбами, лаками, розчинниками та іншими ЛЗР і ГР зберігається в металевих шафах. Після закінчення роботи ЛЗР, ГР, балони з горючими газами (далі – ГГ) виносяться з цехів у спеціальні технічні приміщення (комори) або на склад.

5. Приміщення для фарбувальних і фарбоприготувальних робіт, миття і знежирення деталей, приміщення з петролатумними ваннами, у яких встановлені фарбувальні, сушильні камери, пости ручного фарбування, ділянки знежирювання, масляні ванни, ванни з петролатумом тощо, а також інші приміщення, у яких використовуються ЛЗР і ГР, обладнуються самостійною примусовою припливно-витяжною вентиляцією та системами місцевої примусової витяжної вентиляції.

6. Повітроводи вентиляційних установок періодично (один раз на місяць) очищуються від горючих речовин і відкладень.

7. Вентиляційне обладнання витяжних систем фарбувальних, фарбоприготувальних дільниць, дільниць миття і знежирення деталей, а також інших приміщень, у яких використовуються ЛЗР і ГР, має бути у вибухобезпечному виконанні.

8. Ванни для миття і знежирення виробів з використанням ЛЗР та ГР, термічні, просочувальні ванни, ванни з охолоджуючими ГР, масляні ванни для загартовування виробів з металу обладнуються кришками. Ці кришки, а також пристрої для їх кріплення виготовляються з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні. Після закінчення роботи ванни закриваються кришками.

Ці ємності (ванни) обладнуються пристроями аварійного зливання в підземні резервуари, які розміщуються поза межами будинку.

Аварійні ємності розміщуються поза будинком на відстані не менше 1 м від глухої стіни та не менше 5 м від стіни з дверними (віконними) прорізями (отворами).

9. У цехах (майстернях) дозволяється зберігання матеріалів, виробів, ремонтний фонд у кількості, яка не перевищує змінну потребу.

Тимчасове зберігання ремонтного фонду, матеріалів, устаткування тощо допускається на відстані не ближче ніж 20 м від будинків у спеціально відведеному для цього технічному приміщенні, складі (коморі) або на майданчику.

2. Цехи, ділянки, установки фарбування, знежирення і миття виробів

1. Стан пожежної безпеки цехів, ділянок, установок фарбування, знежирення і миття виробів повинен відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 розділу VI цих Правил.

2. Ділянки фарбування, миття та знежирювання виробів з використанням ЛЗР або ГР, а також у термічних ваннах розміщуються в окремих приміщеннях, відокремлених від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу або на відокремлених виробничих ділянках (постах), обладнаних системами примусової припливно-витяжної вентиляції.

3. У фарбувальних, фарбоприготувальних дільницях, дільницях миття і знежирення деталей, підлога виконується з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

4. Забороняється проведення фарбувальних робіт, миття та знежирення виробів з використанням ЛЗР і ГР з відключеною системою вентиляції. У

разі припинення роботи вентиляції передбачається захисне блокування, яке унеможливлює подачу матеріалів (або стисненого повітря) до розпорошувальних пристроїв. Витяжні вентиляційні установки фарбувальних приміщень обладнуються звуковою та світловою сигналізацією, яка сповіщає про припинення їх роботи.

5. Сушильні камери для пофарбованих виробів обладнуються автоматикою, яка відключає нагрівальні прилади в разі піднімання температури вище встановлених меж. Дозволяється ручне відключення сушильного обладнання в разі постійного спостереження за ним обслуговуючого персоналу.

Сушильні камери періодичної дії перед кожним завантаженням очищаються від виробничого сміття.

6. Зберігання використаних після миття ЛЗР та ГР на постах миття забороняється. Їх слід тримати у спеціально призначених місцях у щільно закритій тарі.

7. Забороняється застосовування ЛЗР та ГР для миття деталей, протирання автомобілів та обладнання.

3. Деревообробні цехи, ділянки, майстерні

1. Стан пожежної безпеки деревообробних цехів, ділянок, майстерень повинен відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 розділу VI цих Правил.

2. Технологічне устаткування, апарати, прилади опалення і електрообладнання очищаються від стружки, тирси, інших горючих

матеріалів та пилу не рідше одного разу за зміну, а будівельні конструкції і світильники – не менше одного разу на два тижні відповідно до інструкцій.

3. Для вилучення відходів деревообробні та шліфувальні верстати обладнуються системами місцевої примусової витяжної вентиляції, місця виділення пилу закриваються кожухами, приєднаними до них. Забороняється робота на верстатах з відключеною системою вентиляції.

4. Двері та люки пилозбиральних камер і циклонів під час їх експлуатації зачиняються. Горючі відходи, зібрані в камерах та циклонах, своєчасно видаляються. Не допускається перевантаження пилозбиральних камер і циклонів.

5. Деревообробні та шліфувальні верстати надійно заземляються для відведення зарядів статичної електрики.

6. Для сушарок встановлюються гранично допустимі норми завантаження матеріалами і температурний режим роботи.

У сушарках терморадіального типу з безперервним рухом матеріалів (виробів) передбачається автоматичне відключення системи обігріву в разі раптової зупинки конвеєра.

7. Стружка, тирса, пил, рештки деревини прибираються в міру їх накопичення, а також після закінчення робіт.

8. Розігрівання клею здійснюється водяною парою або електронагрівальними приладами з водяними банями.

Клеєварки розміщуються в окремо розташованій будівлі або у приміщенні, відокремленому від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

Клеї на основі синтетичних смол і легкозаймистих розчинників зберігаються в кількості не більше 3 л в окремо розташованій будівлі або у приміщенні, відокремленому від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу в металевих ящиках з кришками, які щільно зачиняються.

9. У деревообробних цехах, ділянках, майстернях забороняється:

захаращувати території і приміщення виробничими відходами, стружкою, пилом тощо;

зберігати лісоматеріали, заготовки в кількості, яка перевищує змінну потребу;

залишати після закінчення роботи готові вироби, стружку, тирсу, пил, мастило, оливу, лаки, клей та інші горючі речовини і матеріали;

використовувати лісопильні рами, круглопильні, фрезерні та інші верстати й агрегати в разі торкання пилами огорож, перекосу рами, ослаблення і неправильної підгонки повзунів;

залишати електроустановки під напругою без нагляду;

використовувати верстати, які не обладнані системами місцевої примусової витяжної вентиляції, при непрацюючих (несправних) системах вентиляції і пневмотранспорту, а також у разі порушення герметичності повітроводів;

утримати пилоуловлювальні (пилозбиральні) камери і циклони відкритими.

4. Цехи, ділянки гарячої обробки металів

1. Стан пожежної безпеки цехів, ділянок гарячої обробки металів повинен відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 розділу VI цих Правил.

2. Баки з оливами у цехах гарячої обробки металів встановлюються в спеціальних окремих приміщеннях, відокремлених від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу, або поза цехом на спеціальних опорах або кронштейнах.

3. У цехах гарячої обробки металів забороняється:

прокладати трубопроводи для транспортування ЛЗР та ГР по стінах, а також незахищених трубопроводів для транспортування ЛЗР та ГР по підлозі;

зберігати будь-які горючі матеріали.

4. Не допускається експлуатація оливних загартувальних ванн, нагрітих до температури, вищої за температуру спалаху олив.

5. Приміщення для загартовування металів в оливних і соляних ваннах відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

5. Друкарні, картографічні виробництва

1. Стан пожежної безпеки друкарень, картографічних виробництв повинен відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 розділу VI цих Правил.

2. Столи і шафки (тумбочки) у відділеннях машинного набору покриваються (облаштовуються) листовою нержавіючою чи оцинкованою сталлю або термостійкою пластмасою.

3. Чищення друкарського, картографічного обладнання за допомогою ЛЗР і ГР проводиться в ізольованому приміщенні, обладнаному примусовою витяжною вентиляцією.

В окремих випадках допускається чищення в спеціальній негорючій шафі безпосередньо в лінотипному відділенні, обладнаному місцевою примусовою витяжною вентиляцією.

4. Підлога в гарто-плавильних відділеннях виконується з негорючих вогнестійких матеріалів.

5. Не дозволяється поливати матричний матеріал (вініпласт, воскову масу, свинець) розчином каучуку в ЛЗР та ГР, графітувати відкритим способом на тралері преса чи на тралері нагрівального пристрою, а також сушити його над опалювальними і нагрівальними приладами.

6. Обрізки фотоплівки збираються в металеві ящики з кришками, які щільно закриваються.

Після закінчення роботи у фотолабораторіях і приміщеннях із проявними установками проявлені плівки здаються на збереження в архів. Дозволяється зберігання плівки в кількості до 10 кг у фотолабораторіях у металевій шафі.

7. Настільні ліхтарі монтажних столів і ретушерських пультів обладнуються подвійним заскленням. Забороняється працювати на монтажних столах із розбитим матовим склом і заміняти його на звичайне прозоре з паперовим розсіювачем.

6. Цехи, ділянки, лабораторії гальванічних покриттів

1. Стан пожежної безпеки цехів, ділянок, лабораторій гальванічних покриттів повинен відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 розділу VI цих Правил.

2. Гальванічні відділення, які розміщені в одному будинку з іншими виробництвами, відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

3. Робочі поверхні столів, стелажів, витяжних шаф, які призначені для роботи з вибухопожежонебезпечними рідинами і речовинами, опоряджуються суцільним покриттям з негорючих матеріалів. Столи і шафи, на (у) яких проводяться роботи з кислотами, лугами й іншими хімічно активними речовинами, виготовляються з матеріалів, стійких до їх впливу.

До столів, стелажів прибудовуються бортики з негорючого матеріалу висотою не менше ніж 0,02 м.

4. Роботи, пов'язані з можливістю виділення вибухопожежонебезпечних парів та газів, проводяться у витяжних шафах. Користуватись витяжними шафами з розбитим склом або несправною вентиляцією забороняється.

5. Скляний посуд з кислотами, лугами та іншими їдкими речовинами переноситься у спеціальних металевих або дерев'яних ящиках, викладених усередині азбестом. Для перенесення посуду з сірчаною та азотною кислотою використовуються дерев'яні ящики, корзини, які оброблені вогнезахисною сумішшю.

6. Зберігання термосів з рідким повітрям та киснем в одному

приміщенні з легкозаймистими речовинами, жирами та маслами, оливами забороняється.

7. Застосовування відкритого вогню для виявлення витікань газу з газопроводу та газових приладів не дозволяється.

8. Балони із стисненими, скрапленими та розчиненими ГГ встановлюються поза будинками в металевих шафах. Шафи обладнуються прорізами або жалюзійними ґратами для провітрювання. Забезпечення виробничих приміщень цими газами, а також киснем проводиться централізовано.

9. Примусова припливно-витяжна вентиляція в виробничих приміщеннях вмикається не пізніше ніж за 5 хв. до початку робочого дня та вимикається після закінчення роботи. Проведення робіт за несправної вентиляції забороняється.

10. У цехах, ділянках, лабораторіях гальванопокриттів забороняється:

проведення миття підлог, обладнання, інструментів ЛЗР або ГР;

сушіння обтиральних матеріалів і одягу на трубопроводах та батареях систем опалення;

проведення прибирання розлитих ЛЗР або ГР за ввімкнених пальників;

залишення без нагляду установок, які працюють;

зливання в систему каналізації залишки горючої продукції, відпрацьовані реактиви та інші хімічні речовини без попередньої нейтралізації та знежирення.

VII. Вимоги пожежної безпеки до парків озброєння та військової техніки

1. Загальні вимоги до парків озброєння та військової техніки

1. Стан пожежної безпеки парків озброєння та військової техніки (далі – ОВТ) повинен відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Для парків ОВТ розробляється План виводу техніки в разі оголошення тривоги.

Обладнання парків ОВТ повинне забезпечувати швидкий і зручний виїзд техніки.

3. Для забезпечення негайного виводу техніки у разі пожежі щоденно виділяється черговий тягач, який укомплектовується засобами евакуації і пожежогасіння (жорстким і гнучкими зчепленнями, трьома порошковими вогнегасниками типу ВП-5, ящиком з піском ємністю не менше ніж 0,5 $м^3$, покривалом з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром 2 х 2 м).

4. Ключі від замків запалювання, люків машин зберігаються в запечатаній скриньці:

перший комплект – у чергового парку;

другий комплект – у чергового підрозділу (роти, батальйону).

5. Для забезпечення евакуації техніки у разі пожежі парки ОВТ комплектуються жорсткими та/або гнучкими зчепленнями з розрахунку одне зчеплення на 10 одиниць техніки, але не менше ніж два на парк.

6. Територія парків ОВТ обладнується основним та запасним виїздами. Для кожної групи машин передбачаються запасні виїзди з розрахунку на кожні 60–80 колісних або 40 гусеничних машин 1 виїзд.

7. Для зберігання мастильних, лакофарбових, горючих і легкозаймистих матеріалів на території парку ОВТ передбачаються окремі спеціально обладнані приміщення.

Відпрацьовані оливи зберігаються в спеціальній будівлі (приміщенні) або під навісами з негорючих матеріалів у металевій тарі або в підземних резервуарах.

8. Не дозволяється експлуатація техніки, яка працює на газовому пальному, у разі несправності газобалонного обладнання, наявності витікання газу через нещільні з'єднання.

У разі несправності газобалонного обладнання в'їзд (зберігання) техніки у сховища (бокси), пункти технічного обслуговування забороняється.

9. Під час експлуатації техніки забороняється:

залишати у техніці забруднені мастилом, оливами і паливом одяг та ганчір'я;

застосовувати для знежирення, миття двигуна, вузлів, агрегатів та обладнання ЛЗР та ГР;

використовувати техніку з явними ознаками несправностей;

скупчення на двигуні та його картері бруду, змішаного з пальними і мастильними матеріалами;

використовувати відкритий вогонь для визначення та усунення несправностей механізмів, систем, вузлів, розігріву двигуна;

захаращувати та блокувати технікою ворота, під'їзди і проїзди;

тримати техніку з відкритими горловинами паливних баків та за наявності витікання пального і оливи;

зберігати у техніці мастила, оливи і пальне, а також тари з-під них, залишати у техніці промаслені обтиральні матеріали та одяг після закінчення роботи;

заряджати акумулятори зарядними пристроями безпосередньо на техніці, залишати техніку з увімкненим запалюванням;

проводити ремонт і технічне обслуговування техніки з працюючими двигунами та ввімкненим запалюванням.

2. Сховища (бокси), навіси, майданчики відкритого зберігання озброєння та військової техніки

1. У разі розміщення техніки у сховищах (боксах) у два ряди техніку другого ряду з'єднують з технікою першого ряду гнучкими зчепленнями.

2. У сховищах (боксах) техніка розміщуються проти воріт.

До техніки, яка встановлена у сховищах (боксах) у першому ряді, приєднуються буксирні троси, вільні кінці яких виводяться назовні зі сховищ (боксів) за межи воріт.

3. Під горючими (дерев'яними) навісами зберігається не більше 20 одиниць техніки.

4. У сховищах (боксах) відстань між технікою, а також між технікою та стінами (воротами) сховищ повинна бути не менше 1 м.

5. На майданчиках відкритого зберігання техніка розміщується групами, не більше 200 одиниць техніки у кожній.

Відстань між групами техніки, між групами техніки та будинками III – V ступеня вогнестійкості повинна бути не менше 20 м, між групами техніки і будинками I та II ступеня вогнестійкості – не менше 15 м. Відстань у групі між рядами техніки має бути не менше 10 м, між технікою у ряді – не менше ніж 1,5 м.

6. Автомобілі-цистерни і спеціально обладнана техніка, призначені для перевезення нафтопродуктів, зберігаються у приміщеннях одноповерхових будівель, відокремлених від інших приміщень протипожежними стінами та перекриттями 2-го типу, або на спеціально відведених для цієї мети майданчиках групами із загальною місткістю ємкостей для перевезення нафтопродуктів не більше ніж 600 $м^3$, але не більше 50 одиниць техніки.

Відстань між групами техніки і будинками, а також відстань між технікою у групах повинна відповідати вимогам, вказаним у пункті 5 цього підрозділу.

7. Перед постановкою в сховища (бокси) у двопаливній техніці балони відключаються, паливо з газової мережі до призупинення роботи двигуна виробляється. Заїзджати такій техніці у приміщення дозволяється з закритими балонними і витратними вентилями (клапанами), використовуючи альтернативне рідке паливо.

8. У сховищах (боксах), під навісами та на відкритих майданчиках, де зберігається техніка, забороняється:

розміщувати тех ніку в кількості, яка перевищує норму, порушувати план її розміщення, зменшувати відстані між нею, а також від нею до конструктивних елементів будівель (споруд);

зачиняти ворота на внутрішні засуви;

улаштовувати у сховищах (боксах) комори, майстерні й використовувати їх як житлові приміщення;

влаштувати оглядові канави у сховищах (боксах) для зберігання автомобілів на газовому паливі;

проводити ковальські, термічні, зварювальні, малярні й деревооздоблювальні роботи, а також промивати деталі з використанням ЛЗР та ГР;

заправляти техніку пальним та зливати з неї паливо;

зберігати тару з-під пального, а також пальне і оливи (за винятком палива в баках та газу в балонах, змонтованих на автомобілях);

встановлювати автомобілі-цистерни і спеціально обладнану техніку, призначену для перевезення ЛЗР та ГР, а також горючих газів спільно з іншою технікою;

зберігати техніку з несправною електропроводкою та з увімкненим вимикачем "маси" (де такий є).

3. Пункти технічного обслуговування і ремонту озброєння та військової техніки

1. Стан пожежної безпеки пунктів технічного обслуговування і ремонту (далі – ПТОР) ОВТ повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 розділу VI цих Правил.

2. Приміщення ПТОР ОВТ відокремлюються від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

3. У ПТОР ОВТ не дозволяється здійснення капітального та середнього ремонту техніки з баками, наповненими пальним (газобалонних автомобілів – з заповненими газом балонами), та картерами, заповненими оливою.

4. Під час обслуговування та ремонту техніки, пов'язаних зі зняттям паливних баків, а також ремонтом паливопроводів, через які може витікати паливо з баків у разі виконання ремонтних робіт, баки повністю звільняються від палива.

Очищення баків здійснюється на відкритому повітрі або у

вентильованому приміщенні, а зварювання чи паяння – з відкритими отворами бензобаків та заповненням резервуара (бака) водою.

Зберігання злитого палива на ПТОР забороняється.

5. З оглядових канав влаштовується не менше ніж два виходи, один з яких допускається виконувати по металевих скобах.

Виходи з оглядових канав не дозволяється перекривати технікою.

Після закінчення роботи оглядові канави очищаються від промасленого ганчір'я, розлитих ЛЗР та ГР.

6. В оглядових канавах у якості переносних світильників використовуються тільки світильники напругою не вище ніж 12 В.

7. Під час виконання робіт із знежирювання, миття та фарбування необхідно дотримуватися вимог, визначених у підрозділі 2 розділу VI цих Правил.

8. Дозволяється проведення робіт, пов'язаних з миттям і знежиренням деталей з використанням ЛЗР та ГР, а також проведення фарбувальних робіт поза межами будівель (приміщень) ПТОР на спеціальних площадках, на відстані не менше 10 м від будівель (споруд).

9. Перед фарбуванням та сушінням техніки з них знімаються паливні баки або проводяться заходи з їх очищення (пропарювання, сушіння тощо).

10. Під час проведення ремонту техніки, яка працює на газовому паливі, пов'язаного з виконанням зварювальних та фарбувальних робіт (включаючи штучне сушіння), газові балони знімаються та продуваються.

11. Перед ремонтом автомобілів-цистерн і спеціально обладнаної техніки, призначеної для перевезення небезпечних вантажів, ЛЗР та ГР, ємності очищаються від залишків вантажів, які перевозили, і надійно заземляються.

12. Для очищення або ремонту цистерн або резервуарів з-під ЛЗР або ГР застосовується інструмент, виготовлений з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

13. У приміщеннях ПТОР забороняється:

порушувати план розміщення техніки;

заправляти техніку пальним і зливати з неї пальне;

залишати мастила, оливи і пальне, а також тару з-під них, промаслене ганчір'я та одяг після закінчення робіт.

4. Акумуляторно-зарядні станції

1. Стаціонарні акумуляторно-зарядні станції (далі – САЗС) розміщуються в будинках не нижче II ступеня вогнестійкості. Дозволяється розміщення САЗС у будинках технічного обслуговування і ремонту ОВТ у приміщеннях, обладнаних самостійним виходом назовні і відокремлених від суміжних приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

2. Електрообладнання приміщень зарядки САЗС повинне відповідати класу вибухопожежонебезпечної зони відповідно до вимог ДНАОП 0.00-1.32-01.

3. Приміщення зарядки САЗС обладнуються самостійною примусовою припливно-витяжною вентиляцією у вибухобезпечному виконанні. Місця

зарядки акумуляторів обладнуються системами місцевої примусової витяжної вентиляції.

4. У приміщенні зарядки акумуляторних батарей при включенні зарядного пристрою повинна автоматично включитися вентиляція.

Проведення зарядки акумуляторних батарей без працюючої вентиляції категорично забороняється.

5. В САЗС дозволяється виключно водяне опалення. У межах приміщення для зарядки акумуляторних батарей труби виконуються гладкими, з'єднаними між собою зваркою, фланцеві з'єднання та встановлення вентилів забороняються.

6. Двері у приміщенні для зарядки акумуляторних батарей обладнуються пристроями для самозачинення.

На вхідних дверях САЗС розміщуються таблички з попереджувальними написами: "Акумуляторна", "Вогненебезпечно", "З вогнем не входити".

7. Акумуляторні батареї, встановлені для зарядки, з'єднуються тісно прилеглими пружинами або затискачами для кислотних акумуляторних батарей чи пласкими наконечниками для лужних акумуляторних батарей, які мають надійний електричний контакт, що унеможливлюють іскроутворення. З'єднання зажимів акумуляторних батарей дротом шляхом їх закручування забороняється.

Підключення та відключення акумуляторних батарей для заряджання проводиться тільки за вимкнутого зарядного пристрою.

8. Контроль за ходом заряджання здійснюється за допомогою спеціальних приладів (термометра, навантажувальної вилки, ареометра

тощо). Перевіряти акумуляторну батарею коротким замиканням забороняється.

9. Заряджання акумуляторних батарей проводиться за відкритих пробок (у разі їх наявності).

10. До роботи в САЗС допускаються особи, які пройшли спеціальне навчання з питань пожежної безпеки відповідно до вимог Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444 (далі – Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях), та мають про це відповідне посвідчення.

11. У приміщенні зарядки акумуляторів забороняється:

палити і користуватися відкритим вогнем;

користуватися електронагрівальними приладами;

влаштовувати та використовувати тимчасові електромережі;

заряджати кислотні і лужні акумуляторні батареї в одному приміщенні;

користуватися апаратами та інструментами, які можуть бути джерелом утворювання іскор;

зберігати кислоти і луги в кількостях, що перевищують змінну потребу;

залишати одяг, сторонні предмети і горючі матеріали.

5. Пункти заправки пальним

1. Пункти заправки пальним (далі – ПЗП) розміщуються в будинках, спорудах або приміщеннях не нижче II ступеня вогнестійкості.

2. До роботи на ПЗП допускаються особи, які пройшли спеціальне навчання з питань пожежної безпеки відповідно до вимог Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях та мають відповідне посвідчення.

3. Місця заправлення та зливання нафтопродуктів освітлюються вночі.

4. Кришки оглядових та приймальних колодязів відкриваються тільки для вимірювання та відбору проб, під час зливних операцій і проведення профілактичних заходів.

5. Під час грози зливання-наливання нафтопродуктів, заправлення техніки на ПЗП забороняється.

6. Один раз на рік (улітку) у разі сухого ґрунту роздавальні колонки перевіряються на електричний опір, про що складається відповідний акт.

Технічне обслуговування (далі – ТО), ремонт, перевірка роздавальних колонок фіксується в журналі обліку ремонту обладнання (устаткування).

7. Протікання пального із трубопроводів або іншого обладнання ПЗП негайно усувається.

8. Відстань між технікою, яка заправляється, та наступною технікою має бути не менше ніж 3 м, відстань між технікою у черзі – не менше ніж 1 м. Для кожного транспортного засобу забезпечується можливість маневрування і виїзду з території ПЗП.

9. Очищення резервуарів для нафтопродуктів здійснюється не менше ніж один раз на два роки, а також у разі заміни марки нафтопродукту, що зберігається.

Роботи із очищення (зачищення) та ремонту резервуарів проводяться миючими засобами за допомогою компресора для механізованого очищення та/або за допомогою інструмента, виготовленого з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Особи, які виконують роботи із очищення (зачищення) та ремонту резервуарів повинні бути у взутті, що не має сталевих цвяхів, підковок, набойок.

10. Відпускання нафтопродуктів з бочок дозволяється лише за допомогою сифонів або насосів в бензобаки техніки або спеціальну тару (каністри) з кришками (пробками), які щільно закриваються. Відпуск ЛЗР та ГР у скляну та поліетиленову тару (посудини) не дозволяється.

11. Місця зберігання тари (бочок) з ЛЗР і ГР забезпечуються інструментом, виготовленим з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежонебезпечному виконанні.

Відкривання металевої тари з ЛЗР і ГР інструментом, який може бути джерелом утворювання іскор, забороняється.

12. На ПЗП забороняється:

експлуатувати ПЗП, який не обладнаний блискавкозахисними пристроями;

палити, користуватися відкритим вогнем;

проводити регулювальні та ремонтні роботи техніки;

наливати пальне в резервуар вільним струменем;

зливати пальне з цистерн, експлуатувати резервуари, заправні колонки і трубопроводи без їх заземлення;

запускати двигун техніки до усунення з її поверхні випадково розлитого пального;

зберігання на пункті заправлення промасленого ганчір'я.

VIII. Вимоги пожежної безпеки до складських (технічних) територій військових частин, сховищ, навісів, майданчиків відкритого зберігання озброєння, військової техніки та військового майна

1. Загальні вимоги до складських (технічних) територій військових частин, сховищ, навісів, майданчиків відкритого зберігання озброєння, військової техніки та майна

1. Стан пожежної безпеки складських (технічних) територій військових частин, сховищ, навісів, майданчиків відкритого зберігання (далі – об'єкт зберігання) ОВТ та військового майна повинен відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV цих Правил.

2. Складські (технічні) території систематично очищаються від сміття, сухостою, опалого листя тощо, які регулярно видаляються (вивозяться) за межі складських (технічних) територій у спеціально відведені місця.

Трава своєчасно, до її висихання, викошується й прибирається. Сушіння трави на складських (технічних) територіях та її випалювання забороняється.

3. По периметру огородження складських (технічних) територій у межах охоронної зони влаштовуються очищені від рослинності до мінерального ґрунту смуги шириною не менше ніж 10 м.

4. При в'їзді на складську (технічну) територію встановлюється стенд зі схемою території, на якому вказується розміщення будинків, споруд, об'єктів зберігання, пожежних водоймищ, гідрантів, під'їзди пожежної техніки до них.

5. Для збору горючого сміття і відходів на складських (технічних) територіях влаштовуються спеціальні місця, забезпечені металевими ящиками з кришками, що розташовані на відстані не менше ніж 15 м від об'єктів зберігання та позначені відповідними покажчиками.

Після закінчення робіт виробничі відходи та сміття, що накопичилися за день, виносяться (вивозяться) зі складських (технічних) територій у спеціально відведені місця.

6. Біля об'єктів зберігання, на відстані ближче ніж 20 м від них і в межах протипожежних відстаней між ними складання порожньої тари, укупорки або іншого майна забороняється.

Навколо об'єктів зберігання влаштовуються очищені від рослинності до мінерального ґрунту смуги завширшки не менше ніж 1 м.

7. Забороняється занесення (завіз) на складські (технічні) території сірників, запальничок та інших запалювальних предметів (приладів).

8. Проведення на складських (технічних) територіях тимчасових електрогазозварювальних (газорізальних), паяльних робіт, розігрівання (варіння) бітумів та смол, інших тимчасових робіт з використанням відкритого вогню (далі – вогневі роботи) допускається у виняткових випадках з дозволу командира військової частини та обов'язковим виставленням пожежного поста із засобами пожежогасіння.

9. Під час проведення вантажно-розвантажувальних робіт з вибухо- і пожежонебезпечними речовинами у місцях робіт виставляється пожежний пост у складі бойової обслуги на пожежному автомобілі.

10. Зберігання вантажів, тари та вантажних механізмів на рампах складських (технічних) територій не дозволяється. Матеріали, вивантажені на рампу, до кінця робочого дня прибираються.

11. Сховища для зберігання, лаків, фарб, мастил, олив та інших ЛЗР та ГР, хімікатів розміщуються на відстані не менше ніж 20 м від суміжних будинків. Дозволяється використовувати для зберігання цих матеріалів напівпідвальні і підвальні приміщення, що мають протипожежні перекриття 3-го типу.

Лаки, фарби, мастила, оливи та інші ЛЗР та ГР, хімікати зберігаються в тарі з щільно закритими кришками чи пробками.

12. Забороняється входити до сховищ, у яких зберігаються вибухо- і пожежонебезпечні речовини (матеріали), із вогнепальною зброєю, запалювальними та освітлювальними пристроями (крім акумуляторних ліхтарів у вибухобезпечному виконанні), а також у взутті, забороненому відповідними нормативними документами.

На вхідних дверях (воротах) сховищ, на одній з опор навісу, у яких зберігаються ЛЗР, ГР, хімічні речовини, балони з газами, вивішуються таблички із зазначенням вогнегасної речовини, яку дозволяється застосовувати під час гасіння пожежі цих рідин (речовин, газів).

13. Дерев'яні конструкції сховищ, навісів обробляються вогнезахисними сумішами, які забезпечують I групу вогнезахисту.

14. Ворота і двері у сховищах повинні утримуватися в постійній справності, відкриватися тільки назовні, легко, без важільних чи ударних пристосувань і закриватися тільки на зовнішні запори.

15. У сховищах дозволяється зберігати тільки ті види майна, для яких вони призначені, з дотриманням правил сумісного зберігання.

Під час сумісного зберігання у сховищах (приміщеннях) різних речовин та матеріалів враховуються їх фізико-хімічні властивості (здатність до окислення, самонагрівання, займання у разі потрапляння вологи, взаємодії з повітрям тощо), що можуть призвести до пожежі.

Зберігання в одній секції сховища (навісу) будь-якого майна разом з каучуком або автомобільною гумою, а також ЛЗР та ГР забороняється.

16. Забороняється улаштовування перегородок із горючих матеріалів у сховищах (навісах) для розподілу сховищ (навісів) на відсіки.

17. Стелажі заввишки більше ніж 3 м виготовляються з негорючих матеріалів. Стелажі заввишки не більше ніж 3 м допускається виготовляти з горючих матеріалів.

18. Майно у сховищах розміщується з дотриманням установлених норм завантаження, із забезпеченням відповідних робочих і оглядових проходів.

Проти дверних отворів, воріт залишаються проходи завширшки не менше ніж 2 м.

Проходи між стінами і стелажами мають бути завширшки не менше ніж 1 м. За відсутності приладів опалення стелажі можуть встановлюватись упритул до стін.

Якщо сховище завширшки понад 10 м, посередині його влаштовується поздовжній прохід завширшки не менше ніж 2 м.

У разі застосування безстелажного способу зберігання матеріали укладаються у штабелі (бунти). Відстань між стінами та штабелями (бунтами) повинна бути не менше ніж 0,8 м. Ширина проходів між штабелями (бунтами) має бути не менше ніж 1 м.

Відстань між майном, яке зберігається, і стелею повинна бути не менше ніж 0,6 м.

19. До укладання у штабелі тара звільняється від залишків пакувальних матеріалів (паперу, стружки тощо), а тара з-під горючих рідин – від їх залишків.

20. Комплектна укупорка зберігається на спеціально відведеному майданчику на відстані не менше ніж 50 м від сховищ, майстерень та інших будинків в штабелях загальною ємністю не більше ніж двох вагонів.

21. Одяг зберігається в металевих шафах з отворами для провітрювання, установлених поза сховищами, або в конторських чи побутових приміщеннях, які відповідають вимогам, викладеним у пункті 2 підрозділу 1 розділу VI цих Правил.

22. Майно в сховищах розміщується не ближче ніж за 0,6 м від радіаторів опалення і труб опалення.

23. У разі використання у сховищах пічного опалення печі влаштовуються у футлярах із листової сталі, топки печей розміщуються поза цими приміщеннями. Печі у сховищах огороджуються від можливості зіткнення майна з поверхнею печей, мінімальна відстань огородження від поверхні печі повинна бути не менше ніж 0,5 м.

24. Електричне обладнання сховищ повинне відповідати вимогам, викладеним в розділі III цих Правил.

Встановлення електричних розеток та вимикачів у сховищах забороняється.

25. Штучне освітлення у сховищах допускається тільки електричне стаціонарне, переносними світильниками чи за допомогою акумуляторних ліхтарів та повинне відповідати класу вибухопожежонебезпечної зони відповідно до вимог ДНАОП 0.00-1.32-01.

У разі влаштування у складах (сховищах) штучного освітлення світильники встановлюються над робочими та оглядовими проходами.

Відкриті магістральні, розгалужувальні силові та освітлювальні лінії прокладаються уздовж робочих і оглядових проходів.

26. Місця зберігання тари (бочок) з ЛЗР і ГР забезпечуються інструментом, виготовленим з безіскрових матеріалів, або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Забороняється відкривання металевої тари з ЛЗР і ГР інструментом, який може бути джерелом утворювання іскор.

2. Технічні території баз і складів озброєння та військової техніки, об'єкти зберігання озброєння та військової техніки

1. Стан пожежної безпеки технічних територій баз і складів ОВТ, об'єктів зберігання ОВТ й інших об'єктів, розміщених на технічній території, повинен відповідати вимогам, викладеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 цього розділу Правил.

Технічні території обладнуються не менше ніж двома в'їздами (виїздами).

2. На технічній території об'єкти зберігання ОВТ розташовуються окремо від виробничих будинків.

3. Сховища обладнуються безперешкодними під'їздами й виїздами.

4. Для забезпечення евакуації ОВТ, що змонтовані на базових шасі (машинах), у разі пожежі об'єкти зберігання забезпечуються жорсткими та/або гнучкими зчепленнями з розрахунку одне зчеплення на 10 одиниць техніки. Зчеплення розміщуються на зовнішніх стінах сховищ (на опорах навісів, на спеціально встановлених опорах, розташованих біля майданчиків відкритого зберігання).

5. Розміщення ОВТ у сховищах повинне забезпечувати безперешкодний його виїзд (винесення).

Під час розташування ОВТ, що змонтовані на базових шасі (машинах), дотримуються вимоги, викладені у пунктах 1 – 6 підрозділу 2 розділу VII цих Правил.

6. У разі зберігання ящиків зі стрілецькою зброєю в штабелях після кожних двох рядів штабелів залишаються оглядові проходи завширшки не менше ніж 0,5 м.

7. Кислотні і лужні акумулятори зберігаються в окремих сховищах.

Сховища для акумуляторів розташовуються на відстані не менше ніж 20 м від сховищ з ОВТ.

8. Забороняється зберігання в одному сховищі з ОВТ балонів зі стисненим повітрям, азотом, киснем, воднем, ЛЗР та ГР, обтиральних матеріалів, а також порожньої тари.

9. Забороняється залишати у сховищах тачки, рольганги й інші засоби малої механізації. Дозволяється не розбирати рольгангові потоки під час проведення вантажно-розвантажувальних робіт протягом кількох днів підряд і в разі використання їх для швидкого завантаження транспортних засобів за

тривогою, при цьому не допускається перекривати робочі проходи рольгангами.

Для зберігання тачок, рольгангів та інших засобів малої механізації обладнуються спеціальні майданчики (навіси, комори) на відстані не менше ніж 20 м від сховищ з ОВТ.

10. Для зберігання тари, укупорки виділяються спеціальні майданчики, обладнані навісами, віддалені від сховищ на відстань не менше ніж 50 м. Перед укладанням на зберігання тара, укупорка очищається від залишків пакувальних матеріалів.

11. Підтікання гідравлічної рідини з гідравлічних пристроїв, пального з паливних баків ОВТ, що змонтовані на базових шасі (машинах), негайно усувається.

12. Для проведення капітального ремонту сховищ вони звільняються від ОВТ.

13. Майданчики відкритого зберігання, місцях стоянки ОВТ обладнуються твердим покриттям (асфальт, бетон тощо).

У разі відсутності твердого покриття майданчики очищаються від рослинності до мінерального ґрунту.

14. Технічне обслуговування, консервація і переконсервація агрегатів, вузлів та систем ОВТ виконується на ПТОР, пунктах щоденного ТО (далі – ЩТО).

На об'єктах зберігання допускається завершення робіт з консервації (переконсервації) агрегатів, вузлів та систем, захист яких від корозії може бути порушений або погіршений під час переміщення ОВТ до об'єктів зберігання.

Під час виконання робіт із знежирювання, миття та фарбування дотримуватися вимог, визначених у підрозділі 2 розділу VI цих Правил.

3. Склади, сховища речового майна

1. Стан пожежної безпеки складських територій, об'єктів зберігання речового майна повинен відповідати вимогам, які зазначені у розділах I – IV, у підрозділі 1 цього розділу Правил.

2. Об'єкти зберігання речового майна розміщуються на відстані не менше ніж 50 м від житлових будинків та об'єктів загальновійськового призначення.

3. У разі зберігання нового майна, майна, що було в користуванні, та майна недоторканного запасу (далі – НЗ) в одному сховищі, розміщуються в окремих секціях, які відділені від суміжних секцій протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

4. У сховищах висота бунтів не повинна перевищувати 2 м.

5. Предмети одягу, що були у користуванні, перед укладанням на тривале зберігання обов'язково піддаються хімічному чищенню та/або пранню.

6. Майно зі слідами мастил, оливи, ЛЗР чи ГР направляється до хімічного чищення чи промивання в лужних ваннах.

Якщо обмундирування зі слідами мастил, оливи, ЛЗР і ГР не може бути відразу відправлене в чищення, воно укладається в окремому сховищі чи складається на відкритих окремих майданчиках у бунти висотою не більше ніж 1 м.

7. Обтиральні матеріали, що були у користуванні, до їх знежирення зберігаються окремо від чистого ганчір'я під навісами в залізних ящиках без ущільнення з кришками.

8. У разі зберігання у бунтах кожухів, ватного обмундирування та майна, яке було у користуванні, встановлюється постійне спостереження за їх температурою. При підвищенні температури бунти розкриваються та провітрюються.

9. Гумовий та інші види клеїв зберігаються в тарі промислового виробництва, яка герметично закупорюється.

Температура в приміщенні для зберігання клеїв не повинна перевищувати +20°С.

Видача клеїв зі складу допускається тільки у фабричному упакуванні. Розкриття банок і фасування клеїв на складі не дозволяється.

10. Забороняється у приміщеннях, де зберігається ганчір'я, вата тощо, зберігати ЛЗР та ГР.

11. У разі застосування дезінфікуючих препаратів забороняється використовувати ЛЗР та ГР як розчинники. Завантаження розпилювачів проводиться поза межами сховищ. Перед проведенням робіт з обприскування електричні мережі знеструмлюються, їх включення дозволяється не раніше ніж через 1 годину після проведення обприскування та провітрювання сховища. Під час проведення робіт з обприскування застосування відкритого вогню забороняється.

12. Майданчики відкритого зберігання речового майна розміщуються на відстані не менше ніж 15 м від залізничних колій, від сховищ, які виконані

з негорючих матеріалів, на відстані не менше ніж 25 м від сховищ, які виконані з горючих матеріалів, а також від опалювальних сховищ.

Майданчики розміщуються на відстані не менше ніж 20 м один від одного. Кожен майданчик не повинен перевищувати по довжині 50 м, по ширині – 26 м і повинен мати не більше чотирьох бунтів.

На майданчику розміщується не більше 4 бунтів на відстані не менше ніж 5 м один від одного. Розміри бунтів не повинні перевищувати по довжині – 15 м, по ширині – 6 м, по висоті – 3 м.

4. Склади, сховища продовольчої служби та холодильні установки

1. Стан пожежної безпеки складських територій, сховищ продовольства та холодильних установок повинен відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 цього розділу Правил.

2. При зберіганні олії:

в загальному сховищі відводиться окреме ізольоване місце;

дерев'яна підлога оббивається залізом;

роздача олії здійснюється над деками;

місце зберігання олії утримується в чистоті;

перед закриттям сховища всі місця, де була випадково пролита олія, витираються насухо, бочки з олією закриваються металевими пробками, ганчір'я і тирса, просочені олією, видаляються із приміщення у відведене для цього місце;

у разі зберігання олії поза приміщенням, грунт, просочений олією, видаляється, а місця, де була пролита олія, засипається чистим піском;

підлога приміщень сховищ для зберігання олії періодично промивається лужним розчином;

на складах забороняється накопичування і зберігання ганчір'я, паперу та інших матеріалів, промащених олією.

Застосовування відкритого вогню для розігрівання олії забороняється.

3. Сірники зберігаються в окремих сховищах не нижче II ступеня вогнестійкості.

Спільне зберігання сірників з продовольством допускається тільки у сховищах не нижче II ступеня вогнестійкості, які розміщені на відстані не менше ніж 25 м від сусідніх сховищ, при цьому сірники розміщуються в окремих секціях, які відділені від суміжних секцій протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

4. Висота штабелю ящиків з сірниками повинна бути не більше 10 рядів (для ящиків по 1000 коробок).

Ящики із сірниками забороняється кидати і різко струшувати. Для перевірки якості сірників ящики відкриваються на відстані не менше ніж 2 м від штабелів. Перевірка якості сірників проводитися поза сховищем.

5. Освітлення овочесховищ здійснюється постійними або переносними електричними світильниками з лампами напругою не вище 36 В, з арматурою, яка захищає лампи від механічних пошкоджень. У виняткових випадках за відсутності електроосвітлення дозволяється користуватися гасовими лампами.

6. Зберігання порожньої тари в одному сховищі (приміщенні) з продовольством забороняється. Для зберігання тари відводяться спеціальні сховища або приміщення.

Нова тара всіх видів зберігається окремо від тари, що була у користуванні.

7. Стаціонарні холодильні камери розміщуються в окремому будинку. Холодильні камери встановлюються в підсобних приміщеннях складу або в спеціально відведених місцях.

Блок холодильних камер відокремлюється від інших приміщень загальним тамбуром шириною не менше ніж 1,5 м.

Електроосвітлювальні прилади і вимикачі у холодильних камерах встановлюються у вологозахищеному виконанні.

8. Користування відкритим вогнем під час огляду циліндра, картера, масловіддільника та інших частин холодильної установки забороняється.

9. Проведення зварювальних робіт апаратів або трубопроводів, заповнених аміаком, забороняється.

Проведення зварювальних та паяльних робіт під час ремонту діючих холодильних установок допускається лише під наглядом технічного персоналу, який обслуговує холодильні установки, за умови роз'єднання фланцевих з'єднань та встановлення на них заглушок, опломбування в закритому стані маховиків вентилів, відчинення дверей і вікон та забезпечення безперервної роботи вентиляції.

5. Склади (сховища) медичного майна і ліків

1. Стан пожежної безпеки складів (сховищ) медичного майна і ліків повинен відповідати вимогам, зазначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 цього розділу Правил.

2. Склади (сховища) для зберігання легкозаймистих речовин (спиртів, ефірів, скипидарів, целулоїдів тощо) та ліків на їх основі розташовуються на відстані не менше ніж 20 м від інших складів (сховищ)

I – IIIа ступенів вогнестійкості, не менше ніж 30 м від інших складів (сховищ) і не менше ніж 50 м від житлових будинків.

3. Зберігання медичного майна і ліків здійснюється за асортиментом із врахуванням їх пожежонебезпечних фізико-хімічних властивостей і сумісності.

4. Легкозаймисті речовини та ліки на їх основі зберігаються в окремих складах (сховищах) не нижче II ступен вогнестійкості. Допускається зберігання в одному складі (сховищі) легкозаймистих речовин та ліків на їх основі з іншим медичним майном та ліками у разі розміщення їх у відсіку, відокремленому від суміжних відсіків протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

5. Тверді легкозаймисті речовини (нафталін, целулоїд і вироби з нього) зберігаються окремо від ЛЗР та ГР.

Спільне зберігання легкозаймистих речовин та ліків на їх основі з мінеральними кислотами, стиснутими та скрапленими газами, легкозаймистими речовинами (олії рослинні, сірка тощо), а також з неорганічними солями, які утворюють з органічними речовинами вибухові суміші (хлорид калію, перманганат калію, хромат калію тощо) і з речовинами, самозаймистими на повітрі (фосфор білий) не допускається.

6. Легкозаймисті рідини та ліки на їх основі зберігаються в міцній скляній або металевій тарі, з притертими пробками, які зверху заливаються спеціальною смолою або загіпсовуються.

7. Розлив легкозаймистих рідин та ліки на їх основі в іншу тару проводиться в відокремленому приміщенні.

8. Горючі вироби з целулоїду зберігаються в металевих шафах.

9. У складах (сховищах), у яких зберігаються легкозаймисті речовини та ліки на їх основі, дозволяється виключно водяне опалення.

IX. Вимоги пожежної безпеки до арсеналів, баз і складів зберігання ракет, артилерійських та інженерних боєприпасів, авіаційних засобів ураження, вибухових речовин

1. Території баз зберігання боєприпасів

1. Стан пожежної безпеки територій баз зберігання боєприпасів повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 розділу VIII цих Правил.

2. На місцевості за зовнішньою огорожею технічної території на смузі шириною 50 м чагарник вирубується, опале листя та гілля прибирається, дерева очищуються від гілля на висоту 2,5 м, трава вчасно, до її висихання, викошується та вивозиться за межі забороненої зони.

3. З метою організації боротьби з лісовими пожежами перед початком весняно-літнього пожежонебезпечного періоду наказом командира арсеналу, бази, складу зберігання ракет, артилерійських та інженерних боєприпасів, авіаційних засобів ураження, вибухових речовин (далі – бази зберігання боєприпасів) створюється оперативна група та визначається особовий склад, автотракторна землерийна та інша необхідна техніка для гасіння лісових пожеж і запобігання проникненню вогню на територію бази зберігання боєприпасів. Для боротьби з лісовими пожежами завчасно заготовлюється необхідний запас первинних засобів пожежогасіння (лопати, пили, сокири, захлести тощо).

Оперативна група організує взаємодію з місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування для запобігання виникненню лісових і торф'яних пожеж, а в разі виникнення таких пожеж – для їх гасіння.

4. Охоронна зона навколо технічної території бази зберігання боєприпасів очищається від рослинності до мінерального ґрунту на всю ширину.

5. Перед в'їздом на технічну територію автомобільна, тракторна техніка, маневрові тепловози, мотовози, локомотиви перевіряються особами пожежного наряду на предмет їх технічного стану і забезпеченості засобами пожежогасіння.

На технічну територію допускаються лиш маневрові тепловози, мотовози, локомотиви, які працюють на рідкому паливі та тільки у супроводженні особи пожежного наряду бази зберігання боєприпасів.

6. Тепловози, мотовози, маневрові локомотиви забезпечуються справними іскрогасними пристроями, а також протипожежним обладнанням за установленими нормами. Крім цього, вони забезпечуються двома пінними або порошковими вогнегасниками місткістю не менше 10 л.

Гальмування вагонів металевими башмаками на технічній території забороняється. Для цього застосовуються підкладки, які виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

7. Уся техніка, що працює на технічній території, повинна бути технічно справна (мати справну паливну систему і випускний пристрій) та обладнана первинними засобами пожежогасіння (покривалом з негорючого теплоізоляційного полотна, грубововняної тканини або повсті розміром не

менше як 1,5 х 1,5 м, лопатою, захлестом, вогнегасниками відповідно до вимог пункту 4 підрозділу 2 розділу IV цих Правил, а також двома переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів А, В і С кожний ємністю не менше 5 кг сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші)). Техніка, що перевозить боєприпаси, вогнегасниками обладнується відповідно до вимог пунктів 4, 6 підрозділу 2 розділу IV цих Правил.

Глушники техніки обладнуються іскрогасниками.

Забороняється допуск на технічну територію техніки, технічний стан якої не перевірено, яка не обладнана засобами пожежогасіння, або технічно несправної техніки.

8. Користуватися відкритим вогнем на технічній території категорично забороняється.

Проведення тимчасових вогневих робіт на технічній території допускається у виняткових випадках з дозволу командира бази зберігання боєприпасів, про що оголошується наказом. Під час проведення цих робіт виставляється пожежний пост на пожежному автомобілі.

9. Забороняється прокладання у межах технічної території повітряних ліній електромереж, зв'язку, охоронної сигналізації та систем протипожежного захисту. Ці лінії виконуються кабелями і прокладаються в грунті, блоках, трубах або лотках. Кабельні лінії прокладаються відповідно до вимог ПУЕ та інших нормативних документів.

На адміністративно-господарській території та на охоронному периметрі лінії електропередач напругою до 1000 В дозволяється виконувати повітряними.

Резервні джерела живлення (мобільних електростанцій), які застосовуються на технічній території розміщуються не ближче ніж 50 м від об'єктів зберігання ракет, артилерійських та інженерних

боєприпасів, авіаційних засобів ураження, вибухових речовин (далі – об'єкт зберігання боєприпасів), вантажно-розвантажувальних платформ.

Глушники резервних джерел живлення (мобільних електростанцій) обладнуються іскрогасниками.

Пересувні електричні світильники розміщуються не ближче 5 м від місць проведення робіт.

10. Технічна територія очищається від дрібної поросли, кущів, вересу, хмизу, вітролому. Пеньки викорчовуються і видаляються за межі технічної території. Дерева очищаються від гілок на висоту не менше ніж 2 м. На смузі місцевості завширшки 20 м навколо кожного об'єкта зберігання боєприпасів мох, верес, обпалі голки хвої та листя видаляються. Навколо об'єктів зберігання боєприпасів створюються очищені від рослинності до мінерального ґрунту смуги завширшки не менше ніж 1 м.

Забороняється сушити траву, зберігати сіно на технічній території складу.

Смуги місцевості завширшки 50 м, розташовані навколо об'єктів, закріпляються за відповідальними за їх пожежну безпеку. Межі дільниць технічної території визначаються відповідним наказом командира бази зберігання боєприпасів та закріпляються за відповідними посадовими особами.

11. Спеціальні місця для збору горючого сміття і відходів на технічній території обладнуються на відстані не менше ніж 40 м від об'єктів зберігання боєприпасів.

12. На технічній території стаціонарні телефонні апарати встановлюються із розрахунку один телефонний апарат на 4–6 об'єктів зберігання боєприпасів, а також в виробничих приміщеннях, на пунктах

робіт, на вантажно-розвантажувальних платформах, у пунктах відділів зберігання.

Зовнішні стаціонарні телефонні апарати на технічній території розміщуються на відстані не менше ніж 10 м від об'єктів зберігання боєприпасів, у спеціальних шафах, що зачиняються. Металеві корпуси телефонних апаратів і шафи для їх розміщення заземляються. Опір заземлювального пристрою повинен бути не більше ніж 50 Ом.

13. На технічній території вздовж доріг встановлюються ручні пожежні сповіщувачі на відстані не більше ніж 150 м один від одного і 10–35 м від об'єктів зберігання боєприпасів з розрахунку не менше ніж один сповіщувач на кожні два об'єкти зберігання боєприпасів, а також біля виробничого приміщення, пункту робіт, вантажно-розвантажувальної платформи, котельні. Ручні пожежні сповіщувачі також встановлюються в вартових приміщеннях і в секторах варт.

14. Перевірка системи зв'язку, яка встановлена на технічній території бази зберігання боєприпасів, здійснюється не рідше одного разу на місяць. Результати перевірок відображаються в спеціальному журналі.

15. Місця розміщення стаціонарних телефонних апаратів і ручних пожежних сповіщувачів, які встановлені на технічній території, позначаються відповідними покажчиками.

16. При в'їзді на технічну територію встановлюється пожежно-інвентарний пункт, укомплектований первинними засобами пожежогасіння згідно з вимогами відповідних нормативно-правових актів.

17. Пожежні щити на технічній території розміщуються на відстані 10–15 м від об'єктів зберігання боєприпасів, а також уздовж залізничних

колій, на яких систематично проводяться вантажно-розвантажувальні роботи, – через кожні 100 м.

Пожежні щити, розташовані навколо об'єктів зберігання боєприпасів, цехів, пунктів робіт, додатково обладнуються двома діжками для води, захлестами, ящиком з піском, драбиною. Висота драбини повинна забезпечувати безпечний підйом особового складу на дах будинку (штабелю боєприпасів).

18. На базах зберігання боєприпасів за межами технічної території створюється недоторканний запас води об'ємом не менше 200 $м^3$ з розрахунку гасіння пожежі протягом трьох годин з витратою води 20 л/с.

19. Зовнішня протипожежна водопровідна мережа повинна відповідати таким вимогам:

протипожежна водопровідна мережа у межах технічної території повинна бути кільцевою;

відстань між гідрантами не повинна перевищувати 150 м;

пожежні гідранти розміщуються на відстані 50–125 м від об'єктів зберігання боєприпасів, виробничих будинків і не більше 2,5 м від доріг;

кожний будинок, споруда, майданчик відкритого зберігання боєприпасів забезпечується не менше ніж двома пожежними гідрантами (водоймами) для гасіння пожежі.

20. За неможливості виконання вимог, викладених у пункті 18, або за відсутності на встановленій відстані від будинків, споруд, об'єктів зберігання боєприпасів двох пожежних гідрантів обладнуються додаткові пожежні водойми (резервуари). Ємність кожної пожежної водойми (резервуара) повинна бути не менше 50 $м^3$. На базах зберігання інженерних боєприпасів дозволяється використання для пожежогасіння існуючі пожежні водойми ємністю 25 $м^3$.

Загальний об'єм води в пожежних водоймах (резервуарах) визначається із розрахунку 50 м^3 на кожні 100 вагонів боєприпасів (для інженерних боєприпасів – 100 м^3 на кожні 1000 т боєприпасів у тротиловому еквіваленті).

На базах зберігання боєприпасів, розташованих у пожежонебезпечних районах, загальний об'єм води на технічній території для пожежогасіння збільшується на 25%.

21. Пожежні водойми (резервуари) розміщуються на відстані 50–200 м від об'єктів зберігання боєприпасів, цехів, майстерень, пунктів робіт з ракетами і боєприпасами.

Пожежні водойми (резервуари) ємністю 100 м^3 і більше обладнуються не менше ніж двома горловинами для забору води.

22. Якщо база зберігання боєприпасів розташована у пожежонебезпечному районі, то уздовж зовнішнього огородження або в межах охоронної зони встановлюються додаткові пожежні водойми (резервуари) ємністю 50 м^3 на кожні 400 м огородження. Водойми (резервуари), розташовані у межах охоронної зони, встановлюються, як правило, біля зовнішнього огородження.

Визначення кордонів пожежонебезпечних районів здійснюється місцевими органами влади за погодженням із територіальними органами державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки.

23. База зберігання боєприпасів забезпечуються технічними засобами (системами, пристроями) оповіщення мешканців військових містечок.

24. Під час грози, з метою своєчасного виявлення й ліквідації загоряння, особовим складом відділів зберігання (цехів) проводиться спостереження за об'єктами зберігання, цехами, пунктами робіт, вантажно-

розвантажувальними платформами, весь особовий склад пожежно-рятувального підрозділу приводиться у бойову готовність, на технічну територію висилаються рухомі пожежні пости на пожежних автомобілях і проводиться спостереження з вишки.

2. Об'єкти зберігання боєприпасів

1. Стан пожежної безпеки об'єктів зберігання боєприпасів повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 розділу VIII цих Правил.

2. Ракети, артилерійські та інженерні боєприпаси, авіаційні засоби ураження, вибухові речовини (далі – боєприпаси) зберігаються у сховищах не нижче II ступеня вогнестійкості.

3. Об'єкти зберігання боєприпасів обладнуються блискавкозахисними пристроями.

Забороняється укладання боєприпасів на зберігання, навіть тимчасово, у об'єкти зберігання, які не обладнані блискавкозахисними пристроями.

4. У сховищах з боєприпасами електрична мережа прокладається в сталевих водогазопровідних трубах. Електричні світильники розміщуються над проходами на висоті не менше 2,5 м від підлоги.

Для живлення переносних світильників дозволяється використання акумуляторних батарей напругою не більше ніж 24 В, при цьому акумуляторні батареї та апарати керування розміщуються за межами сховищ на відстані не менше ніж 5 м від них у спеціальних металевих ящиках, що закриваються. Електричні мережі, які живлять переносні світильники, прокладаються на спеціальних підставках на відстані не менше ніж 0,5 м від ящиків з боєприпасами.

Після закінчення робіт електрична мережа відключається.

Використання електричного освітлення у сховищах з димними порохами забороняється.

5. У сховищах з боєприпасами, в місцях, де ведуться роботи з такими речовинами, шибки вікон виконуються з матового скла або зафарбовуються білою фарбою.

Боєприпаси не дозволяється залишати навіть на короткий час у місцях, куди проникає пряме сонячне проміння.

6. Під час зберігання боєприпасів необхідно дотримуватися правил спільного зберігання.

7. У сховищах з боєприпасами проти воріт (дверей) влаштовуються робочі проходи завширшки не менше ніж 2 м, усередині сховища або вздовж однієї зі стін – робочі проходи завширшки не менше ніж 1,25 м, уздовж стін – оглядові проходи завширшки не менше ніж 0,8 м.

Висота штабелів ящиків з боєприпасами не повинна перевищувати висоти, встановленої відповідними нормативними документами.

Забороняється розміщувати будь-яке майно в проходах і залишати поверх штабелів боєприпаси, не укладені в ящики.

8. Дерев'яні стелажі, що встановлюються в сховищах з боєприпасами, та підкладки обробляються вогнезахисними речовинами зі складанням відповідного акта.

9. У сховищах з димними порохами:

підлога сховищ у межах робочих проходів покривається прядив'яними (повстяними) матами або брезентом;

усі частини стелажів для зберігання порохів з'єднуються між собою за допомогою шипів і дерев'яних нагелей. Забороняється з'єднання з використанням металевих з'єднувальних виробів. Дозволяється з'єднання дощок стелажів металевими шурупами, які утоплюються на 2–3 мм у деревину, а заглиблення зашпаровуються замазкою;

використовується тільки інструмент та інвентар, які виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні;

дозволяється входити у сховище у взутті на гумовій підошві, у валянках, а також в іншому взутті, що не має на підошві сталевих цвяхів, підковок, набойок.

10. Димні порохи та вироби з них всередині сховищ дозволяється перевозити тільки на спеціальних ручних тачках або візках з колесами на гумових шинах і підшипниками, які виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

11. На майданчиках відкритого зберігання боєприпасів майданчики під штабель очищаються від рослинності до мінерального ґрунту.

Забороняється використання матеріалів на бітумній основі при обладнанні покриттів штабелів.

12. Знову споруджені навіси будуються з негорючих матеріалів. Дерев'яні конструкції існуючих навісів обробляються вогнезахисними речовинами.

3. Цехи, майстерні, пункти робіт з боєприпасами

1. Стан пожежної безпеки цехів, майстерень, пунктів робіт з ракетами і

боєприпасами (далі – пункти робіт з боєприпасами) повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV, підрозділу 1 розділу VI цих Правил.

2. Пункти робіт з боєприпасами розміщуються в одноповерхових будинках (спорудах) не нижче II ступеня вогнестійкості, з легкоскидним покриттям.

3. Пункти робіт з боєприпасами обладнуються не менше ніж двома виходами назовні. Дільниці робіт з порохами забезпечуються виходами безпосередньо назовні.

Від кожного робочого місця повинен бути вільний вихід, робочі місця розміщуються на відстані не більше 30 м від виходів.

4. У пунктах робіт з боєприпасами відстань між осями двох паралельних виробничих потоків, на яких проводяться роботи з боєприпасами, повинна бути не менше 4 м, центральні проходи між обладнанням паралельних виробничих потоків – не менше 2 м, боковий прохід між стіною і обладнанням – не менше 1 м.

5. У пунктах робіт з боєприпасами місця, які розміщені у замкнутому просторі між виробничими потоками, а також між потоком і стіною та не мають виходів назовні, обладнуються перехідними містками.

6. Приміщення, в яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами, ізолюються від інших приміщень протипожежними стінами та перекриттями 1-го типу і обладнуються окремими виходами назовні. Для сполучення цих приміщень із суміжними приміщеннями цеху в стінах передбачаються отвори, які обладнуються металевими щитами з автоматичним зачиненням у разі виникнення пожежі.

7. У приміщеннях, у яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами, зарядами і виробами з них, п'єзоелектричними підривачами, засобами запалення, детонаторами, піротехнічними засобами тощо, електрична мережа прокладається в сталевих водогазопровідних трубах.

8. Забороняється розміщувати в літній період порохові заряди в гільзах або їх зборках ближче ніж за 1 м від внутрішнього контуру заземлення.

9. У приміщеннях, у яких проводяться роботи з димними і нітроцеллюлозними порохами, зарядами і виробами з них, п'єзоелектричними підривачами, засобами запалення, вибухонебезпечними елементами протитанкових керованих реактивних снарядів, капсулями-детонаторами, піротехнічними засобами:

робочі столи та підлога покриваються струмопровідними матеріалами (лінолеумом, гумою тощо) з електричним опором не більше ніж 10^6 Ом х см. Підлога не повинна мати щілин;

робочі місця обладнуються поручнями, що заземлені;

для транспортування порохів та виробів із них використовується тара, яка виготовлена з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні, та закривається кришками;

стрічки стрічкових транспортерів виконуються із струмопровідних матеріалів. Застосування обладнання (верстатів), у якому (яких) використовуються ремінні передачі та фрикційні механізми з елементами, виготовленими із струмопровідних матеріалів, забороняється;

витяжні повітропроводи вентиляційних систем виконуються з струмопровідних матеріалів й заземлюються;

особи, які працюють, повинні бути у взутті з підошвою, виконаною із струмопровідного матеріалу. Проведення робіт в одязі, який легко

електризується, у взутті, що має на підошві сталеві цвяхи, підковки, набійки, забороняється.

10. Металеві конструкції обладнання, на якому проводяться роботи з боєприпасами, а також покриття столів, на яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами, зарядами і виробами з них, п'єзоелектричними підривачами, засобами запалення, капсулями-детонаторами, піротехнічними засобами тощо, заземляються. Заземлення виконується мідними шинами (трубками), пластинами або сітками.

Робота на обладнанні (столах), не опорядженому заземлювальними пристроями, а також у разі несправних заземлювальних пристроїв забороняється.

11. Опалення пунктів робіт з боєприпасами повинне бути водяним. Нагрівальні прилади систем опалення повинні мати гладкі поверхні.

12. Столи, на яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами у відкритому вигляді, обладнуються швидкодіючими модульними автоматичними установками пожежогасіння.

13. Запас боєприпасів на робочому місці не повинен перевищувати потребу, встановлену технологічними нормами.

Перелік боєприпасів, які дозволяється залишати після закінчення робочого дня та які необхідні згідно з технологічним процесом для забезпечення початку роботи, визначаються відповідними нормативними документами.

Перелік боєприпасів, які дозволяється залишати після закінчення робочого дня та їх кількість визначається у відповідній інструкції пункту робіт.

14. Розхідні матеріали (фарби, мастила, тара, посуд, ганчір'я тощо) зберігаються в розхідних коморах, розташованих на відстані не менше 40 м від пунктів робіт з боєприпасами, з дотриманням правил спільного зберігання матеріалів. Кількість матеріалів у розхідних коморах не повинна перевищувати тризмінної потреби.

Інструменти та пристосування зберігаються в цехових коморах. Забороняється зберігання розхідних матеріалів у цехових коморах.

15. Порядок зберігання спецодягу викладено у пункті 2 підрозділу 1 розділу VI цих Правил. Залишати будь-який одяг у виробничих приміщеннях забороняється.

16. Під час роботи з порохами для уловлювання порохових зерен і пилу в місцях можливого їх скопичення під конвеєрами, верстатами та іншим обладнанням встановлюються деки з водою.

17. Порох, просипаний на підлогу, негайно прибирається. У разі просипання на підлогу димного пороху підлога негайно прибирається вологим ганчір'ям. Зібраний порох зсипається у спеціальну заповнену водою ємність з кришкою. Після закінчення робочого дня цей порох передається для знищення.

18. Мішки і обгортувальний папір, які звільнилися від зарядів, ретельно очищаються від залишків зерен пороху.

Забороняється вивозити неперевірені мішки та обгортувальний папір з пункту робіт з боєприпасами.

19. Для роботи з димними і нітроцелюлозними порохами, що знаходяться у відкритому вигляді, використовується інструмент, лійки та

кружки, які виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

20. У пунктах робіт встановлюються строки та порядок прибирання приміщень та обладнання.

Прибирання проводиться:

приміщень, у яких проводяться роботи з боєприпасами, – не менше 1 разу на місяць;

приміщень, у яких проводяться роботи з димними і нітроцелюлозними порохами і зарядами з них, обладнання, підвіконь, труб та радіаторів опалення, інвентарю – не менше 1 разу на тиждень;

робочих місць – перед обідньою перервою та перед закінченням робочого дня, вологе прибирання підлоги і обладнання – наприкінці робочої зміни;

верстатів для утрясання зарядів, запресування картонних виробів і патронування пострілів – не менше 2 разів на день.

21. Забороняється чищення на верстатах боєприпасів в остаточно спорядженому вигляді, з трасерами, а кумулятивних боєприпасів – з головними підривачами. Чищення пострілів патронного заряджання металевими щітками дозволяється тільки в разі надійного водяного охолодження їх поверхні.

Забороняється під час чищення зовнішніх поверхонь корпусів ракет, пострілів, мін, гранат та підривачів (запалів, запалювальних трубок) нагрівати їх вище встановленої відповідними нормативними документами температури.

4. Утримання транспортних засобів, завантажених боєприпасами

1. Стан пожежної безпеки технічних територій, сховищ, майданчиків відкритого зберігання, на (у) яких розміщені транспортні засоби з боєприпасами, повинен відповідати вимогам, визначеним у підрозділах 1 – 3 цього розділу.

2. Сховища (навіси), у яких знаходяться транспортні засоби, завантажені боєприпасами, розміщуються на відстані не менше ніж 50 м один від одного, за наявності обвалування – 25 м.

3. Транспортні засоби, завантажені боєприпасами, у сховищах і під навісами розміщуються в один або два ряди.

Під час розміщення транспортних засобів, що завантажені боєприпасами, у сховищах, під навісами необхідно дотримуватися вимог, викладених у пунктах 1, 2, 4 підрозділу 2 розділу VII цих Правил.

У разі розміщення транспортних засобів, що завантажені боєприпасами, під навісами відстань між транспортними засобами по фронту повинна бути не менше ніж 1,5 м.

4. Майданчики відкритого зберігання розміщуються не ближче ніж за 50 м від сховищ (навісів). Місткість майданчиків не повинна перевищувати 30 одиниць транспортних засобів.

Тягачі з причепами дозволяється розміщувати у два ряди тягачами в різні боки, з відстанню між рядами не менше ніж 3 м. Відстань між машинами по фронту повинна бути не менше ніж 1,5 м.

5. У разі спільного розміщення причепів і тягачів вони зчіпляються між собою. У разі утримання боєприпасів на причепах без тягачів причепи забезпечуються жорсткими або гнучкими зчепленнями для виведення їх у разі пожежі.

6. Забороняється зачинення на замок дверцят кабін автомобілів і тягачів після завантаження їх боєприпасами і постановки на зберігання.

7. Кожен автомобіль та/або артилерійський тягач, завантажений боєприпасами, забезпечується:

вогнегасниками відповідно до вимог пунктів 4, 6 підрозділу 2 розділу IV цих Правил;

ємністю з піском об'ємом не менше ніж 0,5 $м^3$;

азбестовою (повстяною) ковдрою розміром 1 × 1,5 м;

жорстким або гнучким зчепленням.

8. Забороняється утримання у сховищах (під навісами), у яких зберігаються транспортні засоби, завантажені боєприпасами, та в кузовах цих транспортних засобів будь-яке майно за винятком дезактивувальних матеріалів у заводському пакуванні, маскувальних сіток у чохлах, запасного інструмента та приладів до транспортних засобів у заводських ящиках.

9. На об'єктах зберігання, де знаходяться транспортні засоби, завантажені боєприпасами, забороняється проведення будь-яких робіт з їх ремонту або робіт з боєприпасами, за винятком:

періодичної перевірки стану акумуляторних батарей, знімання їх для заряджання і заміни;

зливання і заправлення охолоджувальної рідини;

підкачування шин (ручним насосом);

контрольних оглядів машин перед виїздом і в процесі зберігання;

робіт, пов'язаних із запуском двигуна і виведенням машин за межі сховища (навісу, майданчика);

вивантаження і виносу боєприпасів із сховища (з-під навісу, з майданчика) для проведення контрольно-технічного огляду;

видалення пилу, снігу і льоду, які осіли на транспортні засоби або боєприпаси під час зберігання.

10. На об'єктах зберігання, де знаходяться транспортні засоби, завантажені боєприпасами, забороняється заправлення (дозаправлення) цих засобів пально-мастильними матеріалами, а також зливання чи відбирання проб цих матеріалів, а також здійснення будь-яких робіт з системою живлення двигуна транспортного засобу.

5. Утримання бойових машин, завантажених боєприпасами

1. Стан пожежної безпеки парків ОВТ, де розміщуються бойові машини, завантажені боєприпасами, повинен відповідати вимогам, визначеним у підрозділах 1, 2 розділу VII цих Правил.

2. У разі розміщення бойових машин, завантажених боєприпасами, в одному сховищі з іншою технікою вони відокремлюються одним від одного протипожежними стінами 2-го типу.

3. Ремонт бойових машин дозволяється здійснювати на ПТОР після вивантаження з них боєприпасів. Забороняється розміщувати боєприпаси, вивантажені з бойових машин, у сховищі (під навісом, на відкритому майданчику), де перебувають інші машини.

4. Піротехнічні засоби (освітлювальні й сигнальні патрони), які входять до боєкомплекту бойових машин, зберігаються і перевозяться в герметичній укупорці.

5. Укупорка від боєприпасів, які завантажені в бойові машини,

зберігається у сховищах (боксах) під навісами, на майданчиках відкритого зберігання ОВТ, які розташовані на території парків ОВТ, забороняється.

X. Вимоги пожежної безпеки до центрів (складів) забезпечення пальним, компонентів ракетного палива

1. Технічні території центрів (складів) забезпечення пальним, компонентів ракетного палива

1. Стан пожежної безпеки технічних територій центрів (складів) забезпечення пальним, компонентів ракетного палива (далі – складів зберігання пального) повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV, у підрозділі 1 розділу VIII цих Правил.

2. На місцевості за зовнішньою огорожею технічної території на смузі завширшки 50 м чагарник вирубається, дерева очищується від гілля на висоту 2,5 м, трава завчасно, до її висихання, викошується та вивозиться за межі забороненої зони.

3. Порядок допуску на технічну територію складу зберігання пального особового складу, автомобільної, тракторної техніки, маневрових тепловозів, мотовозів, локомотивів, цистерн, вагонів, забезпеченість їх первинними засобами пожежогасіння, порядок використання відкритого вогню визначені у підрозділі 1 розділу IX цих Правил.

Забороняється допуск на дільниці прийому, зберігання і видачі пального техніки, яка працює на газовому пальному.

4. На технічній території складу зберігання пального повинен бути запасний резервуар, звільнений від нафтопродуктів, на випадок аварії або пожежі. Ємність цього резервуара повинна бути не менша ємності

найбільшого резервуара складу зберігання пального. Замість стаціонарного резервуара дозволяється обладнання групи пересувних резервуарів такою ж загальною ємністю.

5. Гальмування вагонів металевими башмаками на технічній території складу забороняється. Для цього застосовуються підкладки, які виготовлені з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

6. Під час проведення на технічній території складу зберігання пального зливання й наливання пального, масового видавання пального, навантажування та розвантажування пального, а також тимчасових вогневих робіт, виставляється пожежний пост на пожежному автомобілі. При цьому пожежний розрахунок здійснює попереднє бойове розгортання.

7. Роботи на резервуарах, цистернах з нафтопродуктами, відкриття кришок люків, підтяжку болтів проводяться інструментом, виготовленим з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

8. Будинки на технічній території складу зберігання пального забезпечуються стаціонарним телефонним зв'язком. На технічній території складу зберігання пального встановлюються ручні електричні пожежні сповіщувачі із розрахунку один сповіщувач на групу резервуарів, на 4–5 будинків (споруд).

Місця розміщення ручних електричних пожежних сповіщувачів позначаються відповідними покажчиками.

9. На вхідних дверях у приміщення, в яких можливе утворення вибухонебезпечних концентрацій парів нафтопродуктів (насосні станції,

роздавальні, казemати тощо), наносяться або вказуються на спеціальних табличках попереджувальні надписи про необхідність включення вентиляції або провітрювання приміщення перед початком робіт в них.

10. Забороняється у приміщеннях, у яких проводиться перекачування, зберігання і відпуск нафтопродуктів, працювати у взутті, що має на підошві сталеві цвяхи, підковки, набійки.

11. Тимчасові вогневі роботи на технічній території складів зберігання пального допускається проводити на відстані не менше ніж 20 м від наповнених резервуарів, від порожніх резервуарів з-під нафтопродуктів, якщо вони не очищені в установленому порядку, та інших пожежонебезпечних об'єктів.

Під час проведення робіт:

усі горловини сусідніх резервуарів, засувки на сусідніх резервуарах і трубопроводах покриваються повстю, просоченою вогнезахисними сумішами (антипіренами), влітку повсть змочується водою;

у місцях виконання робіт із застосуванням відкритого вогню встановлюються переносні повстяні чи азбестові щити розміром 1×2 м для запобігання розлітанню іскор;

електро- та газозварювальна апаратура розміщується на відстані не менше 50 м від діючих резервуарів.

Забороняється проведення тимчасових вогневих робіт під час сильного вітру.

12. Зварювальні та інші тимчасові вогневі роботи в резервуарах, казематах, на трубопроводах, насосних станціях, роздавальних для видавання нафтопродуктів в бочки і в колодязях, у яких розміщені засувки керування, здійснюються після зниження і підтримання протягом усіх робіт концентрації парів і газів нижче гранично допустимої норми.

13. Технічна територія складу зберігання пального забезпечується нормативними запасами води і піноутворювача відповідно до вимог нормативних документів. Запас води у пожежних водоймах повинен бути не менше ніж 100 $м^3$.

14. У складах зберігання пального проводиться розрахунок сил та засобів, потрібних для гасіння пожеж на кожний резервуар, сховище, навіс, майданчик відкритого зберігання з нафтопродуктами. Розрахункові дані у вигляді таблиці додаються до Плану пожежної безпеки військової частини.

15. На стінках наземних резервуарів наносяться надписи, які вказують розрахункову кількість піногенераторів, пінопідйомників, необхідний запас піноутворювача і витрати води на гасіння і охолодження. На заглиблених та казематних резервуарах ці дані вказуються на корпусі попереджувального клапана або на спеціальній табличці.

2. Об'єкти зберігання пально-мастильних матеріалів у резервуарах і тарі

1. Групи наземних і напівзаглиблених резервуарів, а також окремо розміщені резервуари обваловуються. Обвалування у верхній частині повинно бути не менше ніж 0,5 м завширшки.

2. Обвалування повинно вміщувати об'єм, який дорівнює номінальному об'єму найбільшого резервуара, що знаходиться в цьому обвалуванні, і бути на 0,2 м вище розрахункового рівня розлитої рідини.

Відстань від стінок резервуарів до нижнього краю внутрішніх схилів обвалування має бути не менше ніж 3 м.

3. Майданчики для зберігання нафтопродуктів у тарі обгороджуються земляним валом заввишки не менше 0,5 м з пандусами для проходу на майданчик.

4. Майданчик усередині обвалування повинен бути рівний, утрамбований та спланований таким чином, щоб дощові і талі води збиралися в місці установлення дренажної труби для витоку їх у водовідвідну канаву.

Через водовідвідну канаву і обвалування влаштовуються перехідні містки з негорючих матеріалів.

5. У сховищах для зберігання нафтопродуктів у тарі влаштовується не менше ніж двоє дверей (воріт).

Підлога у сховищах повинна бути з негорючих і таких, що не вбирають нафтопродукти, матеріалів, гладкою і мати нахил для стікання рідин до лотків та трапів, а у сховищах, у яких зберігаються ЛЗР, також з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Шибки вікон сховищ виконуються з матового скла або зафарбовуються білою фарбою.

6. У кожному сховищі встановлюються ящики для чистого та використаного ганчір'я, які виготовлені з негорючих безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежонебезпечному виконанні з кришками.

7. Тара з ЛЗР та ГР оглядається, у разі виявлення підтікання тари рідина переливається в іншу тару.

8. Забороняється відпускання ЛЗР та ГР з бочок та каністр безпосередньо у сховищі.

3. Ділянки зливання і наливання пального, масового видавання нафтопродуктів

1. Зливно-наливні естакади, причали для зливання і наливання нафтопродуктів, окремі наливні стояки і естакади виконуються з негорючих матеріалів.

2. Зливно-наливні естакади, наливні стояки і естакади обладнуються гнучкими бензостійкими рукавами з наконечниками, виготовленими з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Довжина рукавів повинна забезпечувати можливість опускати їх до дна залізничної, автомобільної цистерни, паливних баків кораблів.

3. Зливно-наливні естакади з торців естакади і через кожні 60 м по їх довжині обладнуються відкидними містками з негорючих матеріалів. Робочі та евакуаційні сходи естакад повинні утримуватися справними.

4. Зливно-наливні прилади залізничних естакад об'єднуються у єдиний контур заземлення із залізничними коліями.

Кожний стояк залізничної естакади обладнується індивідуальними виводами і гнучкими провідниками приєднання до залізничних цистерн. Провідники на кінцях обладнуються затискачами, які забезпечують надійний контакт.

Автоналивні пристрої для заправлення нафтопродуктами автоцистерн і паливозаправників та/або причали для заправлення кораблів обладнуються пристосуванням для заземлення автотранспорту та/або кораблів під час наливання в них нафтопродуктів.

5. До з'єднання рукавів з трубопроводами і прийомними приладами корабля, кораблі заземляються. Заземлювальні пристрої знімаються тільки після закінчення заправлення і роз'єднання трубопроводів з рукавами.

6. Автоцистерни і паливозаправники заземляються до початку заливання нафтопродуктів. Люки автоцистерн і паливозаправників відкриваються безпосередньо перед наливанням і після того, як автотранспорт буде заземлений. Заземлення знімається тільки після закінчення наливання і закриття люків.

7. Перед наливанням нафтопродуктів залізничні й автомобільні цистерни перевіряються на відсутність сторонніх предметів. На автомобільних цистернах також перевіряється наявність та справність заземлення, іскрогасників.

8. До заправлення кораблів для локалізації випадково пролитого пального навколо них встановлюються плавучі бонові загородження.

9. Під час зливання-наливання нафтопродуктів у залізничні цистерни тепловоза (мотовоза, локомотива) забороняється підходити ближче ніж на 20 метрів до зливно-наливного приладу (естакади, стояків).

10. Автоцистерни і паливозаправники під час отримання пального розміщуються на відстані не менше ніж 5 м один від одного.

11. Під час отримання нафтопродуктів карбюраторні двигуни техніки повинні працювати на холостих обертах, дизельні двигуни дозволяється зупиняти. Пуск дизельних двигунів дозволяється здійснювати тільки після закінчення наливання нафтопродуктів, після зачинення люків (горловин) цистерн, пробок тари.

Забороняється зупинення і запуск карбюраторних двигунів, заправлення паливних баків техніки пальним, встановлення автомобілів глушниками в бік наливання на ділянці видавання пального.

У випадку зупинення карбюраторного двигуна техніки, техніка буксирується за межі ділянки наливання за допомогою іншого автомобіля. Повторний пуск двигуна на ділянці наливання забороняється.

12. У разі виявлення в процесі наливання підтікань у залізничній або автомобільній цистерні, наливання негайно припиняється до повного усунення несправності. За неможливості усунення протікання цистерну звільняють від налитого нафтопродукту.

Відкривання нижніх зливальних пристроїв залізничних цистерн за допомогою ломів, кувалд чи інших інструментів і пристосувань, що можуть утворювати іскри при ударі, не допускається. У цьому випадку нафтопродукт відкачується через верхню горловину цистерни.

13. Після закінчення наливання у залізничні та автомобільні цистерни нафтопродуктів рукави, стояки і колектори, розташовані зверху естакад, звільняються від нафтопродуктів, а люки цистерн герметично закриваються кришками на прокладках.

14. Ділянки масового видавання нафтопродуктів в автоцистерни і паливозаправники (далі – ділянки масового видавання), ділянки видавання нафтопродуктів у бочки обладнуються твердим покриттям.

Ділянки масового видавання нафтопродуктів повинні забезпечувати безперешкодне стікання розлитих рідин через гідравлічний затвор у виробничо-зливну каналізацію чи в спеціальний збірник. За наявності на складі зберігання пального водогону забезпечується змивання розлитих рідин водою.

Для забезпечення евакуації техніки у разі пожежі ділянки масового видавання нафтопродуктів забезпечуються жорсткими або гнучкими зчепленнями.

15. Видачу нафтопродуктів у бочки, встановлені в кузовах автомобілів, дозволяється здійснювати тільки в денний час. Автомобілі встановлюються на відстані не менше 5 м від розливальних пристроїв.

16. Бочки в кузові автомобіля встановлюються (укладаються) пробками догори.

17. Металеві лійки, які застосовуються для наливання нафтопродуктів у тару, повинні бути з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні. Для їхнього заземлення застосовується спеціальний провідник, що одним кінцем кріпиться до лійки, а іншим – до наливного стояка.

18. Забороняється зливання і наливання нафтопродуктів під час грози, а також використання пересувних засобів перекачування пального і оливи усередині складу з зачиненими дверима.

19. Технічний огляд зливно-наливних та роздавальних приладів проводиться перед зливанням-наливанням нафтопродуктів, але не менше двох разів на місяць. При цьому перевіряється щільність фланцевих з'єднань, сальників, справність заземлення рукавів і приладів для заземлення автоцистерн. Результати огляду заносяться в спеціальний журнал.

Опір заземлювальних пристроїв перевіряється не менше ніж один раз на рік згідно з графіком, затвердженим командиром військової частини.

Перевірка герметичності усього зливно-наливного і роздавального обладнання (без рукавів) проводитися один раз на два роки гідравлічним або пневматичним опробуванням.

20. Роздавальні для видавання нафтопродуктів у бочки розміщуються в будинках не нижче II ступеня вогнестійкості або на відкритих майданчиках.

Роздавальні та спеціальні майданчики для видавання ЛЗР відокремлюються від роздавальних та спеціальних майданчиків для видавання ГР і розташовуються в окремих будинках (на окремих майданчиках).

В одному приміщенні з ЛЗР дозволяється видавання дизельного пального.

21. Підлога в роздавальних для видавання нафтопродуктів виконується з негорючих і таких, що не вбирають нафтопродукти і не утворюють іскор, матеріалів.

22. У роздавальних для видавання нафтопродуктів забороняється:

проведення будь-яких робіт, не пов'язаних з наливанням нафтопродуктів в тару та з їх видачею;

відкривання пробок бочок за допомогою інструментів і пристосувань, що можуть утворювати іскри під час удару;

перевертання і перекочування бочок по металевих плитах, рейках, бруківці;

скидання металевих бочок з автомашин, майданчиків;

наливання нафтопродуктів під час грози;

користування відкритим вогнем.

4. Насосні станції для перекачування нафтопродуктів

1. Стан пожежної безпеки насосних станцій повинен відповідати вимогам, визначеним у підрозділі 1 розділу VI цих Правил.

2. Насосні станції для перекачування нафтопродуктів розміщуються в одноповерхових наземних або заглиблених будинках без горищ не нижче II ступеня вогнестійкості, під навісами з негорючих матеріалів або на відкритих майданчиках. Внутрішні стіни суміжних з насосною станцією приміщень виконуються з газонепроникних матеріалів.

3. Підлога в насосних станціях виконується з негорючих і таких, що не вбирають нафтопродукти і не утворюють іскор, матеріалів. Підлога повинна мати нахил у бік лотків (каналів) для стоку пролитих нафтопродуктів. Лотки (канали) на виході із приміщень насосних станцій з'єднуються з промислово-зливною каналізацією чи зі спеціальним збірним колодязем через гідравлічний затвор.

4. Двері і вікна в насосних станціях повинні відкриватися назовні. Улаштовування порогів в дверних прорізах не допускається. У насосних станціях на п'ять і більше насосів влаштовується не менше ніж два виходи, розташовані у протилежних кінцях будинку.

Шибки вікон насосних станцій виконуються з матового скла або зафарбовуються білою фарбою.

5. Ширина проходів між частинами насосів, що виступають, повинна бути не менше ніж 1 м. У разі встановлення насосів завширшки до 0,6 м і заввишки до 0,5 м ширину проходів дозволяється зменшувати до 0,7 м.

6. Приміщення насосних станцій обладнуються примусовою припливно-витяжною вентиляцією.

7. Витяжка повітря здійснюється з двох зон, одна з яких займає 2/3 всього об'єму, а друга – 1/3 всього об'єму. Приплив повітря влаштовується на висоті не менше ніж 1,5 м від підлоги.

8. Витяжні та припливні камери розташовуються в окремих приміщеннях, будівельні конструкції яких виконані з негорючих матеріалів. Отвори припливних і витяжних систем захищаються металевими сітками з кількістю вічок на 1 $см^2$ не менше ніж чотири.

9. У насосних станціях під час включення основних насосів автоматично включається вентиляція.

10. Якщо в одному приміщенні встановлені насоси для перекачування ЛЗР і ГР, насосна станція і всі види устаткування в ній повинні відповідати вимогам до цих пристроїв за умови перекачування нафтопродуктів з найбільш низькою температурою спалаху.

11. У разі використання для приводу насосів електродвигунів у вибухобезпечному виконанні і двигунів внутрішнього згоряння приміщення насосів відокремлюються від приміщень двигунів протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

Вали, що з'єднують двигуни з насосами, перепускаються через стіни у герметичних сальниках.

Баки з пальним для двигунів внутрішнього згоряння розташовуються зовні будинку з насосами на підставці з негорючих матеріалів чи в спеціальному приміщенні, конструктивні елементи якого виконані з негорючих матеріалів і яке обладнано самостійним виходом назовні. Трубопровід для подачі пального від бака до двигуна внутрішнього згоряння обладнується двома вентилями, один із яких розташовується біля двигуна, другий – біля бака.

12. Пересувні засоби перекачування нафтопродуктів встановлюються на відстані не менше ніж 0,8 м від глухих стін, 3 м від вікон насосної станції, 5 м від входу в насосну станцію, 10 м від входу в трансформаторні підстанції або розподільчі пристрої.

5. Очищення і ремонт резервуарів, порожньої тари

1. До початку проведення ремонту резервуари, трубопроводи, насоси, тара звільняються від нафтопродуктів, проводиться їх дегазація до вибухобезпечної концентрації парів нафтопродуктів, а також відкривання всіх люків на резервуарах. Резервуари, трубопроводи й інше обладнання від'єднаються від трубопроводів, резервуарів і засобів перекачування.

2. Роботи із очищення (зачищення) та ремонту резервуарів проводяться миючими засобами за допомогою компресора для механізованого очищення та/або за допомогою інструмента, виготовленого з безіскрових матеріалів або у відповідному вибухопожежобезпечному виконанні.

Особи, які виконують роботи із очищення (зачищення) та ремонту резервуарів повинні бути у взутті, що не має на підошві сталевих цвяхів, підківок, набойок.

Кришки люків відкриваються без ударів. Переносні ліхтарі перед застосуванням перевіряються на справність, включаються перед входом у вибухонебезпечне середовище, а виключаються після виходу з нього.

3. Тара очищається (зачищається) на спеціально відведеному майданчику.

Перед зачищенням видаляються з тари нафтопродукти, що залишилися.

Дозволяється проведення очищення тари у спеціальних приміщеннях, обладнаних примусовою витяжною вентиляцією.

XI. Вимоги пожежної безпеки до аеродромів

1. Місця стоянки літаків (вертольотів), аркові укриття

1. Стан пожежної безпеки місць стоянки літаків (вертольотів), аркових укриттів повинен відповідати вимогам, визначеним у підрозділі 1 розділу III цих Правил.

2. У разі розміщення літаків на групових стоянках (позиціях підготовки літаків) інтервали між кінцями крил літаків, що стоять поруч, мають бути:

для літаків з одним авіаційним двигуном – не менше ніж 2 м;

для літаків з двома авіаційними двигунами – не менше ніж 3 м;

для літаків з чотирма авіаційними двигунами – не менше ніж 5 м.

Для літаків зі змінною стріловидністю крила інтервали визначаються при мінімальному куті стріловидності.

Інтервали між вісями гвинтів гелікоптерів повинні бути не менші ніж два діаметри несучого гвинта.

3. Майданчики зі штучним покриттям на місцях стоянки літаків обладнуються пристроями для забезпечення заземлення літаків і паливозаправників.

4. При розміщенні літака в укритті відстані між його елементами і конструкціями укриття повинні бути не менше:

за розмахом крил – 1 м;

за довжиною літака – 1,5 м від хвостового оперення до тильної стінки і 1 м від носа до воріт;

за висотою – 0,6 м.

5. Перед закочуванням літака в укриття всі системи живлення літака оглядаються на відсутність підтікання пального і мастил.

Після закочування літака в укриття літак заземлюється, а під дренажні системи літака встановлюються сухі дека.

Перед запуском авіаційних двигунів дека з укриття видаються.

6. Під час зберігання літаків (вертольотів) акумуляторні батареї з них знімаються.

Зняті акумуляторні батареї зберігаються в спеціальних приміщеннях чи у зарядних акумуляторних станціях. Дозволяється зберігання акумуляторних батарей у спеціальних контейнерах поблизу літаків.

Спільне зберігання кислотних та лужних акумуляторних батарей забороняється.

7. Запуск і випробування двигунів в укриттях здійснюється відповідно до вимог нормативних документів з технічного забезпечення авіації.

8. Під час проведення в укриттях і на стоянках робіт з підготовки літаків до польотів, контроль за дотриманням особовим складом заходів пожежної безпеки здійснюється посадовими особами інженерно-авіаційної служби, які організовують ці роботи.

9. Для освітлення заправної горловини літаків (вертольотів) повинні застосовуватися переносні світильники у вибухозахищеному виконанні із живленням від мережі напругою не більше 36 В.

10. Приміщення електроагрегатної та заправочної відокремлюються від укриття для літаків і забезпечуються самостійним виходом назовні.

11. У місцях стоянок літаків (вертольотів) та в розташуванні аеродромних споруд забороняється:

запускати авіаційні двигуни у разі відсутності засобів пожежогасіння на стоянці;

заправляти пальним літаки (вертольоти), що знаходяться на стоянках, і залишати їх з паливними баками та паливопроводами, що протікають;

зберігати в місцях стоянок літаків (вертольоти) пальне та мастильні матеріали (крім тих, що містяться в баках), а також порожню тару з-під пального та мастильних матеріалів;

залишати без нагляду працюючі засоби підігріву авіаційних двигунів;

тримати літаки (вертольоти) без шасі;

зберігати сторонні предмети, промаслені ганчірки, чохли й спеціальний одяг;

заправляти пальним літаки і паливозаправники, які не заземлені;

допускати на аеродром техніку без засобів пожежогасіння;

розпалювати паяльні лампи і засоби підігріву авіаційних двигунів на відстані менше ніж 25 м від літаків і аеродромних споруд;

палити поза місцями, спеціально відведеними для цього.

12. В аркових укриттях забороняється:

залишати після закінчення робочого дня у деці пальне і мастильні матеріали;

застосовувати відкритий вогонь, розпалювати пальники, паяльники;

зберігати акумулятори;

здійснювати будь-які роботи з обслуговування літаків (вертольотів) без засобів пожежогасіння.

13. Під час проведення польотів виставляється пожежний пост на пожежному автомобілі. Місце перебування пожежного розрахунку визначається керівником польотів.

Особовий склад пожежного розрахунку на старті підпорядковується керівнику польотами і начальнику служби пожежної безпеки військової частини.

14. У місцях стоянки літаків (вертольотів) запас авіаційних засобів ураження (далі – АЗУ), засобів утворення пасивних перешкод і піротехнічних засобів для забезпечення польотів не повинен перевищувати потреби на виконання завдань одного льотного дня (ночі).

Забороняється зберігання АЗУ та комплектуючі елементи до них на майданчиках підготовки АЗУ після закінчення польотів.

2. Спеціальні засоби аеродромного обслуговування

1. Автомобілі-цистерни (паливозаправники), призначені для заправляння літаків (вертольотів), обладнуються пристроями для заземлення, вогнегасниками відповідно до вимог пунктів 4, 6 підрозділу 2 розділу IV цих Правил, а також ящиком з піском ємністю не менше ніж 0,5 м^3. Глушники цих автомобілів-цистерн повинні бути справні і виведені під передній бампер, а вихлопна труба обладнана іскрогасником.

2. Під час заправлення літака (вертольота) пальним необхідно:

виключити запалювання двигунів літака (вертольота) і перекрити до них паливопроводи;

установити автомобіль-цистерну (паливозаправник) не ближче ніж за 3–5 м від літака (вертольотів), призначених для заправлення;

заземлити літак (вертольот), автомобіль-цистерну (паливозаправник), призначений для заправлення, роздавальний кран (“пістолет”) автомобіля-цистерни (паливозаправника).

У разі відсутності гнізда в заправній горловині літака (вертольота) перед початком заправлення доторкнутися на відстані не менше ніж 1 м від заправної горловини роздавальним краном ("пістолетом") до літака.

3. Перед заземленням перевіряється справність і надійність з'єднань і контактів шлангових струмопровідних провідників з патрубком, роздавальним краном й іншою з'єднувальною арматурою.

Заземлювачі перевіряються на електричній опір не менше одного разу на три місяці.

4. У разі забруднення літака (вертольота) пальним, запуск двигунів здійснюється не раніше ніж за 10–15 хв після повного видалення пального з поверхні літака (вертольота) та очищення ґрунту (штучного покриття) у разі його забруднення.

5. Під час роботи на автомобілі-цистерні (паливозаправнику) забороняється:

користуватися автомобілем-цистерною (паливозаправником) з несправною дихальною арматурою цистерн, за відсутності або несправності заземлюючих пристроїв, за відсутності засобів пожежогасіння, а також при несправних шлангах і підтіканні пального в місцях з'єднань;

застосовувати відкритий вогонь для обігріву вузлів і деталей автомобіля-цистерни (паливозаправника);

палити та користуватися відкритим вогнем у процесі роботи автомобіля-цистерни (паливозаправника).

6. Заправлення паливних баків підігрівачів авіаційних двигунів дозволяється здійснювати тільки пальним, передбаченим заводом-виробником, при цьому не допускається переповнення паливних баків і заправлення їх під час роботи підігрівачів.

7. Розпалювання та запуск підігрівачів має здійснюватися без рукавів і на відстані не менше 25 м від літаків (вертольотів), будинків та об'єктів зберігання майна.

8. Рукави з тканини до підігрівачів повинні приєднуватися тільки стороною, яка має внутрішню теплоізоляцію із азбестової тканини.

Після закінчення підігріву авіаційного двигуна рукави з тканини від'єднуються спочатку від підігрівача, а потім від люка капота двигуна.

9. Під час експлуатації підігрівачів авіаційних двигунів забороняється:

здійснювати їх запуск за наявності підтікань пального через паливопроводи або контрольну трубку баків для пального;

залишати працюючі підігрівачі без догляду;

робити заломи та згинання рукавів;

розпалювати і запускати підігрівачі в одязі, забрудненому ЛЗР або ГР;

перевозити працюючий підігрівач із приєднаними рукавами;

здійснювати розпалювання підігрівачів без попереднього продування протягом 3–5 хв повітрям калорифера і при непрацюючому вентиляторі;

здійснювати розпалювання і запуск підігрівачів у разі забруднення пальним баків для пального і пускових приладів.

3. Об'єкти проведення технічного обслуговування і ремонтних робіт літаків (вертольотів)

1. Стан пожежної безпеки об'єктів (місць) проведення технічного обслуговування і ремонтних робіт літаків (вертольотів) повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах I – IV, VI цих Правил.

2. Літаки (вертольоти) у будівлях технічно-експлуатаційних частин розміщуються відповідно до встановлених норм завантаження (відповідно до схеми розміщення).

3. Уводити в будівлі технічно-експлуатаційних частин літаки (вертольоти) з пальним у баках і з бортовими акумуляторами забороняється.

Перевірка електросистем літаків (вертольотів) здійснюється технологічними акумуляторами.

4. Підключення літаків до джерел електричного струму для перевірки устаткування дозволяється після повного монтажу всіх систем.

5. Стенди для випробовування двигунів розташовуються в одноповерхових будинках не нижче II ступеня вогнестійкості чи під навісами з негорючих матеріалів, розташованими на відстані не менше ніж 20 м від інших будинків.

У разі розміщення стендів для випробовування двигунів усередині технічно-експлуатаційної частини, приміщення випробувальних стендів забезпечуються окремими виходами назовні і відокремлюються від інших приміщень протипожежними перегородками 1-го типу та протипожежними перекриттями 3-го типу.

6. Спеціальні площадки, на яких проводиться запуск і випробування авіаційних двигунів, забезпечуються засобами пожежогасіння.

7. Випробування двигунів розпочинаються у режимі малого газу, після чого проводиться випробування двигуна у підвищеному режимі.

Перед запуском двигунів перевіряється наявність і стан засобів пожежогасіння.

8. У приміщеннях, де проводяться роботи із застосуванням електропаяльників, дерев'яні робочі столи обладнуються негорючими теплоізоляційними підставками.

9. Літаки (вертольоти), які перебувають у ремонті, повинні бути постійно транспортабельними і знаходитися на основних чи технологічних шасі.

10. Для евакуації літаків (вертольотів) будівлі технічно-експлуатаційних частин забезпечуються буксирними пристосуваннями. Ворота (касети) у технічно-експлуатаційній частині повинні бути справними і легко відкриватися.

XII. Вимоги пожежної безпеки до спеціальних фортифікаційних споруд (пунктів управління)

1. Утримання приміщень спеціальних фортифікаційних споруд (пунктів управління)

1. Стан пожежної безпеки спеціальних фортифікаційних споруд (пунктів управління) (далі – СФС) повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах II – IV цих Правил.

2. СФС розміщуються у будівлях не нижчі II ступеня вогнестійкості.

Забороняється облицювання стін і стелі горючими і такими, що виділяють під час горіння токсичні продукти, матеріалами, а також обклеювання їх горючими плівковими матеріалами.

3. Підлога, кришки каналів і люків, ізоляція трубопроводів усіх призначень, конструкції підвісних стель виготовляються із негорючих матеріалів.

4. Приміщення категорій А і Б відокремлюються одне від одного, а також від приміщень категорій В, Г і Д, від приміщень з постійним перебуванням особового складу (крім особового складу, що обслуговує обладнання та установки, встановлені у цих приміщеннях), від коридорів протипожежними стінами і перекриттями 1-го типу.

5. Приміщення, де можуть утворюватися вибухонебезпечні суміші горючих газів і парів із повітрям, обладнуються стаціонарними газоаналізаторами із сигналізацією, яка повідомляє про виникнення в приміщенні небезпечної концентрації газів і парів.

6. Забороняється розміщення службових і побутових приміщень з постійним перебуванням більше ніж 10 осіб, приміщень, у яких розміщуються вибухопожежонебезпечні матеріали та виробництва, поряд, над і під приміщеннями компресорних та балонних.

7. Резервуари з ЛЗР і ГР розміщуються тільки в окремому приміщенні, відокремленому від суміжних приміщень та коридорів протипожежними стінами і перекриттями 1-го типу, відділеному від коридору тамбуром з одними протипожежними 1-го типу й одними герметичними дверима. Двері повинні відчинятися назовні. Протипожежні двері мають встановлюватися з боку приміщення.

Не дозволяється влаштування виходу із сховищ палива безпосередньо у вибухонебезпечні приміщення, а також у приміщення розподільчих пристроїв.

8. Резервуари з ЛЗР і ГР обладнуються аварійним зливним трубопроводом, з'єднаним з резервною ємністю. Місткість резервної ємності повинна бути не менше ніж місткість більшого резервуара. Діаметр аварійного зливного трубопроводу визначається розрахунком за умови, що час зливання не повинен перевищувати 15 хв.

Якщо верх резервуарів нижче рівня підлоги СФС і сховище для зберігання ЛЗР і ГР обладнане автоматичною системою пожежогасіння, резервну ємність для аварійного зливання допускається не влаштовувати.

9. Для автоматичного регулювання тиску у пароповітряному просторі резервуари ЛЗР і ГР обладнуються дихальною системою. Забороняється випуск парів ЛЗР і ГР із резервуарів у приміщення, в яких вони встановлені.

10. Трубопроводи для транспортування ЛЗР і ГР прокладаються в каналах, що перекриваються плитами (кришками) з негорючих матеріалів. У межах машинної зали дизельної електростанції (далі – ДЕС) допускається їх відкрите прокладання. Через кожні 75 м, а також у місцях перетинання стін і перегородок канали розділяються протипожежними перегородками 1-го типу.

11. Транспортні і комунікаційні тунелі обладнуються механічною вентиляцією і системою димовидалення.

12. Приміщення балонних відокремлюються від суміжних приміщень тамбуром з протипожежними дверима 1-го типу, які відчиняються назовні.

13. Дверні отвори приміщень (сховищ) з ЛЗР і ГР обладнуються порогами з пандусами. Висота порога визначається з розрахунку запобігання розтікання рідини в разі ушкодження найбільшої ємності, але не менше ніж 0,15 м.

14. Кабельні лінії прокладаються у кабельних каналах, тунелях, шахтах, фальшпідлогах, коробах, приміщеннях із вводом кабелів тощо. Конструкції, що огороджують кабельні лінії, повинні мати межу вогнестійкості не менше ніж 1,5 год.

У відкритих транзитних кабельних лініях, у прохідних тунелях, потернах, сходових клітках і коридорах, що є евакуаційними шляхами, прокладаються кабелі та проводи, стійкі до поширення полум'я згідно з ДСТУ EN 60332-1-1:2016 "Вогневі випробування електричних та волоконно-оптичних кабелів. Частина 1.1. Випробування на вертикальне поширювання полум'я одиночного ізольованого проводу або кабелю. Устаткування" і ДСТУ EN 60332-2-1:2016 (EN 60332-2-1:2004, IDT) "Вогневі випробування електричних та волоконно-оптичних кабелів. Частина 2.1. Випробування на вертикальне поширювання полум'я одиночного ізольованого проводу чи кабелю невеликих розмірів. Устаткування".

У кабельних лініях, які складаються з двох або більше кабелів і проводів, кабелі і проводи залежно від об'єму неметалевих матеріалів на одному погонному метрі прокладки повинні бути стійкими до поширення полум'я згідно з ДСТУ 4237-3-21-2004 "Випробування електричних кабелів в умовах впливу вогню. Частина 3.21. Випробування на поширення полум'я вертикально прокладених проводів або кабелів, прокладених у пучках – категорія A F/R", ДСТУ EN 60332-3-22:2013 "Вогневі випробування електричних та волоконно-оптичних кабелів. Частина 3.22. Випробування вертикально розташованих проводів або кабелів, прокладених у пучках, на вертикальне поширювання полум'я – категорія A", ДСТУ EN 60332-3-23:2013 "Вогневі випробування електричних та волоконно-оптичних кабелів. Частина 3.23. Випробування вертикально розташованих проводів або кабелів, прокладених у пучках, на вертикальне поширювання полум'я. Категорія B", ДСТУ EN 60332-3-24:2013 "Вогневі випробування електричних та волоконно-оптичних кабелів. Частина 3.24. Випробування вертикально розташованих проводів або кабелів, прокладених

у пучках, на вертикальне поширювання полум'я – категорія С", ДСТУ EN 60332-3-25:2013 "Вогневі випробування електричних та волоконно-оптичних кабелів. Частина 3.25. Випробування вертикально розташованих проводів або кабелів, прокладених у пучках, на вертикальне поширювання полум'я – категорія D".

15. Засоби регенерації повітря зберігаються в окремих приміщеннях, відділених від суміжних приміщень та коридорів протипожежними стінами і перекриттями 1-го типу. Отвори у протипожежних стінах обладнуються протипожежними дверима 1-го типу.

16. Каркас меблів, які встановлюються у приміщеннях, виготовляються з негорючих елементів. Матеріали, які застосовуються для облицювання, та інші деталі меблів повинні бути негорючими або групи горючості Г1, Г2, що не виділяють під час горіння токсичних продуктів.

Забороняється використання у приміщеннях СФС м'яких меблів, виготовлених з горючих матеріалів.

17. Для зберігання обтиральних матеріалів, а також запасів мастила та оливи, необхідних для роботи компресора між регламентними перевірками, приміщення компресорної забезпечуються металевими ящиками, які зачиняються.

18. СФС обладнуються дистанційним управлінням вентиляторами, герметичними клапанами, засувками й іншими технічними засобами пожежних відсіків, а також сигналізацією, яка сповіщає про відкриття (закриття) протипожежних дверей і люків.

Системи управління вентиляцією, кондиціюванням повітря автоматично відключається в разі спрацьовування СПЗ.

19. У спорудах об'ємом 5 тис. $м^3$ та більше передбачається окреме приміщення (пожежний пост) площею, не меншою ніж 15 $м^2$, для розміщення пожежного та гірничорятувального устаткування і майна. Приміщення пожежного поста обладнується стаціонарним телефонним і диспетчерським зв'язком з командним пунктом СФС і пожежно-рятувальним підрозділом.

20. СФС забезпечуються вогнегасними засобами відповідно до вимог нормативних документів.

2. Забезпечення евакуації особового складу зі спеціальних фортифікаційних споруд у разі виникнення пожежі

1. Кількість та розміри евакуаційних виходів з приміщень пожежних відсіків СФС, їхні конструктивні й планувальні рішення, умови освітленості, протяжність шляхів евакуації, їх облицювання повинні відповідати вимогам нормативних документів.

2. Для оповіщення особового складу про пожежу використовуються спеціальні технічні засоби оповіщення (експлуатаційний зв'язок, світлова і звукова сигналізація тощо).

3. Кожен протипожежний відсік, у якому перебуває особовий склад, повинен мати не менше ніж два розосереджених евакуаційних виходи назовні чи в суміжні пожежні відсіки.

4. У місцях виходу з протипожежних відсіків передбачаються тамбури. Між протипожежними відсіками тамбур обладнується трьома дверима: зі сторони відсіків – протипожежними і між ними – герметичними. У місцях виходу на сходову клітку допускається тамбур з двома дверима: герметичні двері встановлювати зі сторони сходової клітки.

5. Для забезпечення евакуації тамбури, які мають блокування дверей, обладнуються пристроями для подачі аварійного сигналу (світлового і звукового) на пульт керування про відкриття (закриття) дверей, місцевою світловою сигналізацією з кожної сторони дверей про дозвіл чи заборону проходу.

6. Протипожежні двері, що застосовуються в спорудах, повинні відповідати вимогам ДБН В.1.1-7-2016 та бути обладнані пристроями для самозачинення і ущільнення в притворах.

7. Двері сходових кліток, що ведуть у загальні коридори, двері ліфтових приміщень і тамбурів обладнуються пристроями для самозачинення і ущільнення в притворах та не повинні мати пристроїв, що не дозволяють їх відкрити без ключа.

8. Сходові клітки, коридори, проходи, тамбури та інші шляхи евакуації забезпечуються евакуаційним освітленням відповідно до вимог ПУЕ. Шляхи евакуації позначаються світловими покажчиками напрямку руху, підключеними до джерел живлення евакуаційного (аварійного) освітлення, або такими, що переключаються автоматично в разі зникнення живлення на основних джерелах електропостачання.

9. Двері компресорних станцій відчиняються назовні. Усі приямки і канали в приміщеннях компресорних станцій закриваються врівень з підлогою спеціальними плитами або металевими рифленими листами, які надійно прикріплюються до підлоги.

10. Диспетчерські пункти, бойові пости забезпечуються аварійно-рятувальними засобами для проведення аварійно-рятувальних робіт силами особового складу СФС.

До комплекту аварійно-рятувальних засобів входять засоби індивідуального захисту особового складу, первинні засоби пожежогасіння, монтажно-демонтажні засоби, засоби для надання першої медичної допомоги тощо.

11. Увесь особовий склад, який перебуває у СФС, забезпечується індивідуальними засобами захисту органів дихання від продуктів горіння.

З особовим складом, який перебуває у СФС, щоквартально проводяться практичні заняття (тренування) щодо використання індивідуальних засобів захисту.

12. На шляхах евакуації не дозволяється:

установлювати обладнання і навісні технічні пристрої;

споруджувати пороги чи проміжні східці, крім випадків, коли влаштування порогів необхідне для запобігання розтіканню рідин;

установлювати відкидні ліжка для відпочинку особового складу.

3. Експлуатація дизельних електростанцій спеціальних фортифікаційних споруд

1. Приміщення вбудованої ДЕС у СФС розміщується в окремому блоці. Машинні зали ДЕС відокремлюються від приміщень з постійним перебуванням особового складу. Вхід у приміщення машинного залу ДЕС обладнується герметичними тамбурами з герметичними протипожежними дверима I типу, які відчиняються у бік виходу з дизельної.

2. Баки для палива та мастил, трубопроводи та арматура розміщуються на відстані не менше ніж 0,5 м від вихлопної труби ДЕС.

3. Забороняється з'єднувати в один колектор вихлопні трубопроводи різних двигунів. У приміщеннях (машинна зала та інші) вихлопний трубопровід обладнується теплоізоляцією.

4. Електрообладнання ДЕС підлягає зануленню (заземленню) шляхом підключення до нульових жил кабелів електроживлення та магістральної шини заземленого обладнання. Занулення однофазних споживачів виконується окремою третьою жилою електромережі.

5. Обтиральні матеріали зберігаються в закритих металевих ящиках ємністю не більше ніж 0,5 $м^3$, а наприкінці робочого дня (зміни) видаляються.

6. У разі спрацювання СПЗ система управління насосами підкачування палива відключає ці насоси.

7. Акумуляторна розміщується в окремих, спеціально призначених приміщеннях. Вихід з акумуляторної здійснюється через тамбур-шлюз із двома протипожежними дверима 1-го типу. Двері тамбура-шлюзу повинні відчинятися назовні і обладнуватися самозакривними замками, що відкриваються з внутрішньої сторони без ключа.

XIII. Вимоги пожежної безпеки під час розташування військових частин та підрозділів у наметових містечках

1. Стан пожежної безпеки наметових містечок повинен відповідати вимогам, визначеним у розділах II – IV цих Правил.

2. Під час вибору місця розміщення наметового містечка враховується стан доріг, під'їздів та наявність джерел водопостачання.

3. Навколо наметового містечка створюються очищені від рослинності до мінерального ґрунту смуги завширшки не менше ніж 2 м.

4. Територія наметового містечка обладнується блискавкозахисними пристроями.

5. Територія наметового містечка забезпечується джерелами водопостачання для зовнішнього пожежогасіння.

У разі розташування поряд з наметовим містечком природних водоймищ, річок, озер, басейнів, градирень тощо до них влаштовуються під'їзди для забезпечення забору води пожежними машинами, мотопомпами.

У разі відсутності природних водойм встановлюються штучні пожежні водойми ємністю не менше ніж 25 $м^3$.

6. На території наметового містечка намети розміщуються смугами.

У смузі намети в глибину наметового містечка встановлюються не більше ніж 2 на 1 ряд.

7. Між смугами, а також перед першою смугою наметів створюються паралельні фронту наметового містечка лінії.

Ширина лінії перед першою смугою наметів повинна бути не менше ніж 10 м, між смугами наметів – не менше ніж 5 м.

8. Вздовж ліній наметового містечка встановлюються пожежні щити на відстані не більше ніж 50 м один від одного, але не менше ніж два на батальйон. Влітку пожежні щити додатково забезпечуються двома відрами, а біля пожежних щитів установлюються 2 бочки з водою ємністю не менше ніж 0,2 $м^3$.

9. Перпендикулярно фронту наметового містечка між батальйонами та окремими підрозділами прокладаються поперечні лінії. Ширина поперечних ліній між батальйонами повинна бути не менше ніж 15 м, між окремими ротами (взводами) – не менше 3 м.

10. Відстань по фронту між основами бортів суміжних наметів повинна бути не менше ніж 2,5 м, в глибину – не менше ніж 5 м, від наметів до найближчої межі лінії – не менше ніж 1,5 м.

11. Біля постового грибка днювального встановлюється пристрій для подавання звукового сигналу на випадок пожежі.

12. Похідні кухні на території наметового містечка встановлюються на відстані не менше ніж 10 м від хвойних дерев, 25 м – від наметів. Майданчики для розміщення кухонь у радіусі 5 м очищаються від рослинності до мінерального ґрунту.

Попіл з кухонь виноситься в ями, заливається водою і засипається піском.

Забороняється встановлювати похідні кухні у наметах, а також готувати їжу безпосередньо у наметах, в яких розміщується (проживає) особовий склад.

13. Місця для паління та розпалення багать на території наметового містечка обладнуються на відстані не менше ніж 15 м від наметів та дерев.

14. На території наметового містечка сміття збирається в установленому місці і щоденно вивозиться у місця, розташовані на відстані не менше 3 км від наметового містечка.

Випалювання сміття на території наметового містечка забороняється.

15. Електроживлення наметових містечок здійснюється від зовнішніх електричних мереж або від пересувних (переносних) джерел живлення (мобільних електростанцій).

Пересувні (переносні) джерела живлення (мобільні електростанції) розміщуються на відстані не менше ніж 30 м від наметів.

16. Електричні мережі у межах наметового містечка прокладаються повітряно на опорах або у ґрунті з дотриманням вимог ПУЕ.

Повітряні електричні мережі виконуються захищеними проводами та прокладаються на висоті, що забезпечує вільне переміщення особового складу та ОВТ, але не менше ніж 2,5 м від рівня поверхні землі.

Електричні мережі, які прокладені у ґрунті, виконуються захищеними кабелями, призначеними для прокладання у ґрунті.

17. Електричні мережі, які прокладені у межах наметового містечка, забезпечуються апаратами захисту від ненормованих режимів роботи (короткого замикання, перевантаження тощо). Апарати захисту встановлюються поза межами наметів з розрахунку один апарат на 3–4 намети.

18. Відгалуження, з'єднання жил проводів, кабелів здійснюються у відгалужувальних або з'єднувальних коробках (щитах).

19. Вводи електричних мереж у намети прокладаються кабелем у ґрунті.

20. Електричні мережі у наметі прокладаються на висоті не менше ніж 2 м та виконуються захищеними проводами з мідними жилами з несучими тросами, проводами з подвійною гумовою ізоляцією або захищеними проводами з мідними жилами, прокладеними на струнах або тросах.

Вертикальні ділянки електричних мереж у межах наметів прокладаються по стійках (опорах) наметів.

Відстань від проводів (кабелів) з оболонками з горючих матеріалів до елементів наметів, виконаних з горючих матеріалів, повинна бути не менше ніж 0,01 м. У разі неможливості забезпечення вказаної відстані провід (кабель) відокремлюється від горючої поверхні шаром негорючого матеріалу, який виступає з кожного боку проводу (кабелю) не менше ніж 0,01 м.

21. Для освітлення наметів використовуються світильники, обладнані захисними скляними ковпаками. Електричні світильники з лампами розжарювання розміщуються на відстані не менше ніж 0,5 м від полотна намету.

Забороняється підвішування електричних світильників безпосередньо на струмопровідні проводи.

22. У разі використання у наметах гасового освітлення повинні виконуватися вимоги, визначені у пункті 15 розділу II цих Правил.

Зберігання ЛЗР та ГР у наметах, за винятком змісту гасових ламп, забороняється.

23. У разі використання для опалення наметів пічного опалення виконувати вимоги, які визначені у підрозділі 2 розділу III цих Правил.

Забороняється у пожежонебезпечний період встановлювати намети з пічним опаленням під кронами дерев.

24. Місткість наметів визначається з розрахунку не менше ніж 1,2–1,5 м^2 площі підлоги намету на одну особу.

Ширина проходів між ліжками (нарами) та навколо печей повинна бути не менше ніж 1 м.

Ширина проходу між торцями ліжок має бути не менше ніж 2 м.

25. Об'єкти зберігання боєприпасів, вибухових речовин, запалювальних речовин та сумішей розміщуються на відстані не менше ніж 400 м від меж наметового містечка.

Місця стоянки ОВТ, зберігання ПММ розміщуються на відстані не менше ніж 50 м від меж наметового містечка.

26. Під час розташування ОВТ на майданчиках відкритого зберігання слід дотримуватися вимог, викладених у пунктах 4, 5, 8 підрозділу 2 розділу VII цих Правил.

27. Навколо об'єктів зберігання боєприпасів, вибухових речовин, запалювальних речовин та сумішей, ПММ створюються очищені від рослинності до мінерального ґрунту смуги завширшки не менше ніж 3 м, навколо об'єктів стоянки ОВТ – не менше ніж 2 м.

28. Забороняється влаштування наметового містечка, об'єктів зберігання боєприпасів, вибухових речовин, запалювальних речовин та сумішей, місць стоянки ОВТ, зберігання ПММ на торф'яних ґрунтах.

XIV. Вимоги пожежної безпеки до полігонів, танкодромів, тирів, стрільбищ

1. Території полігона, дільниці місцевості, на яких проводяться стрільби (пуски ракет), заняття з водіння бойових машин і автомобілів (далі – полігон), очищаються від сухостою, сухого чагарнику, сухої трави, легкозаймистих предметів.

2. По периметру лісових масивів, які є на території полігона або безпосередньо прилягають до неї, створюються протипожежні смуги, очищені від рослинності до мінералізованого шару ґрунту завширшки не менше ніж 2 м.

3. Під час проведення стрільб, навчань, занять на полігоні виставляється пожежний пост на пожежному автомобілі.

Під час проведення стрільб у тирі виставляється пожежний пост, забезпечений трьома переносними вогнегасниками для гасіння пожеж класів А, В і С кожний ємністю не менше 5 кг сухого порошку (чи еквівалентної кількості іншої вогнегасної суміші).

4. Приготування і розливання запалювальних сумішей здійснюється на спеціально призначених та обладнаних майданчиках, забезпечених засобами пожежогасіння. Під час виготовлення запалювальних сумішей забороняється використання металевих інструментів і приладдя, які можуть бути джерелом утворювання іскор.

5. Резервуари, цистерни, бочки, інші ємності з ЛЗР та ГР, вибухові речовини зберігаються в траншеях або котлованах, обсипаних ґрунтом і укритих брезентом, обробленим вогнезахисними сумішами.

Паління, користування відкритим вогнем ближче ніж за 100 м від майданчика для приготування запалювальних сумішей не дозволяється.

6. Забороняється:

вести стрільбу поблизу сховищ боєприпасів, вибухових речовин і ПММ та інших легкозаймистих предметів, дерев'яних будинків (споруд), а також розташовувати поблизу них танки, БМП, БТР, іншу техніку;

проводити вибухові (підривні) роботи, використовувати імітаційні та димові заряди, вести стрільбу з використанням трасуючих боєприпасів,

холостих артилерійських пострілів, кидати вибухові пакети на ділянках місцевості з сухою рослинністю або торфом;

кидати імітаційні та димові боєприпаси, вибухові пакети на озброєння і техніку, військове майно, горючі речовини;

використовувати для миття і чищення ОВТ, обмундирування і спорядження ЛЗР і ГР;

використовувати для освітлення прилади з відкритим вогнем (свічки, саморобні світильники тощо).

XV. Вимоги пожежної безпеки під час пересування військ автомобільним транспортом

1. Під час перевезення особового складу автомобільним транспортом призначається старший, який повинен стежити за дотриманням особовим складом вимог пожежної безпеки.

2. Під час заправлення (дозаправлення) техніка, яка заправляється пальним, встановлюється не ближче ніж за 2 м від паливозаправника (колонки). Відстань між технікою, що заправляється, та наступною технікою має бути не менше ніж 10 м. Забороняється заправлення машини під час перебування особового складу у кузові.

3. Під час масового заправлення техніки виставляється пожежний пост, забезпечений засобами пожежогасіння.

4. Для привалів обираються найбільш безпечні в пожежному відношенні місця поблизу джерел води. Під час привалів виставляється пожежний пост, забезпечений засобами пожежогасіння. Розводити багаття дозволяється з навітряного боку на відстані не менше ніж 40 м від техніки.

Перед початком руху всі багаття заливається водою та засипається ґрунтом.

5. Паління дозволяється у спеціально визначених місцях не ближче 40 м від транспортних засобів.

6. Під час пересування військ автомобільним транспортом забороняється:

перевозити в кузовах автомобілів особовий склад разом з боєприпасами, ПММ;

палити в транспортних засобах, запалювати в них вогонь;

використовувати відкрите полум'я для полегшення запуску двигуна.

Перший заступник начальника Генерального штабу
Збройних Сил України
генерал-полковник І. КОЛЕСНИК

Додаток 1
до Правил забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України
(пункт 3 розділу I)

Орієнтовні конструктивні характеристики будівель та споруд в залежності від ступеня їх вогнестійкості

Ступінь вогнестійкості	Конструктивні характеристики будівель та споруд
1	2
I	Будівлі та споруди з несучими та огороджувальними конструкціями з природних або штучних кам'яних матеріалів, бетону, залізобетону із застосуванням листових і плитних негорючих матеріалів
II	Будівлі та споруди з несучими та огороджувальними конструкціями з природних або штучних кам'яних матеріалів, бетону, залізобетону із застосуванням листових і плитних негорючих матеріалів. У перекриттях будівель та споруд дозволяється використовувати незахищені металеві конструкції
III	Будівлі та споруди з несучими та огороджувальними конструкціями з природних або штучних кам'яних матеріалів, бетону, залізобетону. Для перекриттів дозволяється застосовувати дерев'яні конструкції, які оброблені вогнезахисними сумішами

Продовження додатка 1

1	2
IIIа	Будівлі та споруди переважно з каркасною конструктивною схемою. Елементи каркаса – з металевих незахищених конструкцій. Огороджувальні конструкції – з негорючих листових матеріалів з негорючим утеплювачем або утеплювачем груп низької та помірної горючості
IIIб	Будівлі та споруди переважно одноповерхові з каркасною конструктивною схемою. Елементи каркаса – з деревини, яка оброблена вогнезахисними сумішами, огороджувальні конструкції піддані вогнезахисній обробці або захищені від дії вогню та високих температур
IV	Будівлі та споруди з несучими та огороджувальними конструкціями з деревини або інших горючих матеріалів, захищених від дії вогню та високих температур штукатуркою або іншими листовими, плитними матеріалами. До елементів покриттів не пред'являються вимоги щодо межі вогнестійкості, але деревина повинна бути оброблена вогнезахисними сумішами
IVa	Будівлі та споруди переважно одноповерхові з каркасною конструктивною схемою. Елементи каркаса – з металевих незахищених конструкцій. Огороджувальні конструкції – з металевих профільованих листів або інших негорючих матеріалів з утеплювачем груп середньої та підвищеної горючості
V	Будівлі та споруди, до несучих і огороджувальних конструкцій яких не пред'являються вимоги щодо межі вогнестійкості та межі поширення вогню

Додаток 2
до Правил забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України
(пункт 4 розділу I)

Категорії приміщень
за вибухопожежною та пожежною небезпекою

Категорія приміщення	Характеристика речовин і матеріалів, що знаходяться (зберігаються, переробляються, транспортуються) у приміщенні
1	2
А вибухопожежо-небезпечна	Горючі гази, легкозаймисті рідини з температурою спалаху не вище 28°С у такій кількості, що можуть утворювати вибухонебезпечні газо-, пароповітряні суміші, у разі займання яких розвивається розрахунковий надлишковий тиск вибуху у приміщенні, який перевищує 5 кПа, і/або речовини і матеріали, здатні вибухати і горіти при взаємодії з водою, киснем повітря і/або один з одним, у такій кількості, що розрахунковий надлишковий тиск вибуху в приміщенні перевищує 5 кПа
Б вибухопожежо-небезпечна	Горючі пил і/або волокна, легкозаймисті рідини з температурою спалаху вище 28°С, горючі рідини, нагріті вище температури спалаху, у такій кількості, що можуть утворювати вибухонебезпечні пило-, пароповітряні суміші, у разі займання яких розвивається розрахунковий надлишковий тиск вибуху в приміщенні, який перевищує 5 кПа

Продовження додатка 2

1	2
В пожежо-небезпечна	Горючі гази, легкозаймисті, горючі і/або важкогорючі рідини, а також речовини і/або матеріали, які здатні вибухати і горіти або тільки горіти під час взаємодії з водою, киснем повітря і/або один з одним; тверді горючі і/або важкогорючі речовини і матеріали (включно з горючим пилом і/або волокнами), за умови, що приміщення, в яких вони знаходяться (зберігаються, переробляються, транспортуються), не відносяться до категорій А або Б і питома пожежна навантага для твердих і рідких легкозаймистих, горючих та важкогорючих речовин і/або матеріалів на окремих ділянках площею не менше 10 $м^2$ кожна перевищує 180 МДж $м^{-2}$
Г помірно пожежо-небезпечна	Негорючі речовини і/або матеріали у гарячому, розпеченому і/або розплавленому стані, процес обробки яких супроводжується виділенням променистого тепла, утворенням іскор і/або полум'я; горючі гази, рідини і/або тверді речовини, що спалюються або утилізуються як паливо
Д знижено пожежо-небезпечна	Речовини і/або матеріали, що зазначені вище для категорій приміщень А, Б і В (крім горючих газів, горючих пилу і/або волокон), а також негорючі речовини і/або матеріали в холодному стані (за температури навколишнього середовища), за умов, що приміщення, в яких знаходяться (зберігаються, переробляються, транспортуються) зазначені вище речовини і/або матеріали, не відносяться до категорій А, Б або В

Додаток 3
до Правил забезпечення пожежної безпеки в системі Міністерства оборони України
(пункт 5 розділу I)

Класифікація будівельних матеріалів щодо їх пожежної небезпеки

1. Будівельні матеріали класифікуються за такими показниками пожежної небезпеки: горючістю, займистістю, поширенням полум'я поверхнею, димоутворювальною здатністю та токсичністю продуктів горіння.

2. Горючі будівельні матеріали поділяються на групи:

Г1 (низької горючості);

Г2 (помірної горючості);

Г3 (середньої горючості);

Г4 (підвищеної горючості).

3. Горючі будівельні матеріали за займистістю поділяють на групи:

В1 (важкозаймисті);

В2 (помірнозаймисті);

В3 (легкозаймисті).

4. Горючі будівельні матеріали за поширенням полум'я поверхнею поділяються на групи:

РП1 (не поширюють);

РП2 (локально поширюють);

РП3 (помірно поширюють);

РП4 (значно поширюють).

5. Горючі будівельні матеріали за димоутворювальною здатністю поділяються на групи:

Д1 (з малою димоутворювальною здатністю);

Д2 (з помірною димоутворювальною здатністю);

Д3 (з високою димоутворювальною здатністю).

6. Горючі будівельні матеріали за токсичністю продуктів горіння поділяють на чотири групи:

Т1 (малонебезпечні);

Т2 (помірнонебезпечні);

Т3 (високонебезпечні);

Т4 (надзвичайно небезпечні).